

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CHODZIEŻ NA LATA 2020-2029

Centrum Profilaktyki i Reedukacji
"ATELIER"

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	5
1.	METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
2.	KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	7
3.	UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	7
4.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY CHODZIEŻ	14
1.	POŁOŻENIE GMINY	14
2.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	14
3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY	17
3.1.	SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	17
3.2.	RYNEK PRACY	21
3.3.	WYCHOWANIE I EDUKACJA.....	22
4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	26
5.	KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	27
6.	OCHRONA ZDROWIA	29
7.	POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	29
7.1.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI	29
7.2.	POMOC SPOŁECZNA	31
7.3.	ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	37
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	38
1.	DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO.....	39
1.1.	WSPIERANIE RODZINY	39
1.2.	WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	48
1.3.	ZDROWIE PSYCHICZNE	53
1.4.	PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH.....	56
1.5.	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	64
1.6.	AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW	71
1.7.	PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	76
1.8.	WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	80

1.9. REWITALIZACJA SPOŁECZNA.....	88
1.10. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI	90
2. ANALIZA SWOT.....	92
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	95
4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	96
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	96
6. ADRESACI STRATEGII	97
7. MONITORING	97
8. EWALUACJA	98
8.1. ZAKRES EWALUACJI	98
8.2. SPOSÓB EWALUACJI.....	98
8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI.....	98
8.4. OKRES EWALUACJI.....	99
9. OCENA RYZYKA	99
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE	99
V. BIBLIOGRAFIA	102
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	104

Wykaz skrótów:

UG – Urząd Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KPP – Komenda Powiatowa Policji

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

MBP - Miejska Biblioteka Publiczna

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Chodzież na lata 2020-2029¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Chodzież. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Chodzież na lata 2020-2029” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Chodzież.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii wykorzystano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej: Art. 16 b, Art. 17, Art. 19.

subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Chodzież jest przyjęta Uchwałą Nr XXI/142/2016 Rady Gminy Chodzież z dnia 1 kwietnia 2016 roku *Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2016-2025*. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2016-2025 określa najogólniejszą wizję Gminy w przyszłości – pożądaną obraz, do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem Strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2016-2025. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Chodzież, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz.

920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),

29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspojnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długie i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanym także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy,
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego,
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej,

- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono: wzrost i konkurencyjność, sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarkę opartą na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego, solidarność i spójność regionalną, poprawę spójności społecznej, sprawne państwo oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030+ wraz z „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”.

Programowa zgodność Strategii z:

- „Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”,

⁵ Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

- „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020”,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY CHODZIEŻ

1. POŁOŻENIE GMINY

Gmina Chodzież położona jest w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie chodzieskim. Północna jej część leży w Dolinie Noteci, południowa natomiast w obrębie Pojezierza Chodzieskiego. Gmina Chodzież graniczy z gminami: Budzyń, Chodzież, Czarnków, Kaczory, Margonin, Miasteczko Krajeńskie, Szamocin, Ujście. Jej powierzchnia zajmuje 212,74 km², co stanowi 31,26% powierzchni całego powiatu chodzieskiego. Użytki rolne stanowią 44%, natomiast użytki leśne 49%. Posiada korzystne położenie na mapie kraju. Znajduje się w stosunkowo niedużej odległości od takich miast jak: Bydgoszcz, Poznań, czy Piła. Przez gminę Chodzież przebiega droga krajowa nr 11 i trzy drogi wojewódzkie nr 183, nr 191 oraz 193.

Rysunek 1. Położenie gminy Chodzież na tle powiatu chodzieskiego.

Źródło: <http://www.gminachodziej.pl/>

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów

społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Liczba ludności na terenie gminy Chodzież pod koniec 2019 roku wyniosła 6100 osób (stan na 31.12.2019). Pod względem płci przewagę mieli mężczyźni, którzy stanowili 50,2% liczby wszystkich mieszkańców (3064 osoby), natomiast liczba kobiet równa była 3036 osobom (tj. 49,8% ogółu ludności).

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Chodzież z podziałem na płeć w latach 2017-2019

wyszczególnienie	jednostka miary	2017	2018	2019
ogółem	osoba	6023	6067	6100
mężczyźni	osoba	3053	3064	3064
	%	50,7	50,5	50,2
kobiety	osoba	2970	3003	3036
	%	49,3	49,5	49,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Współczynnik feminizacji w gminie Chodzież wynosi 99, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 99 kobiet. Wskaźnik ten jest porównywalny do lat wcześniejszych. W roku 2018 wynosił 98, natomiast w 2017 - 97. Mieszkańcy gminy Chodzież zawarli w 2019 roku 35 małżeństw, co oznacza, że zostało zawartych 5,8 małżeństw na 1000 mieszkańców. Jest to wartość większa w porównaniu do całego powiatu chodzieskiego (5,3). W odniesieniu do poprzednich lat liczba zawartych małżeństw uległa zwiększeniu, co obrazuje poniższa tabela.

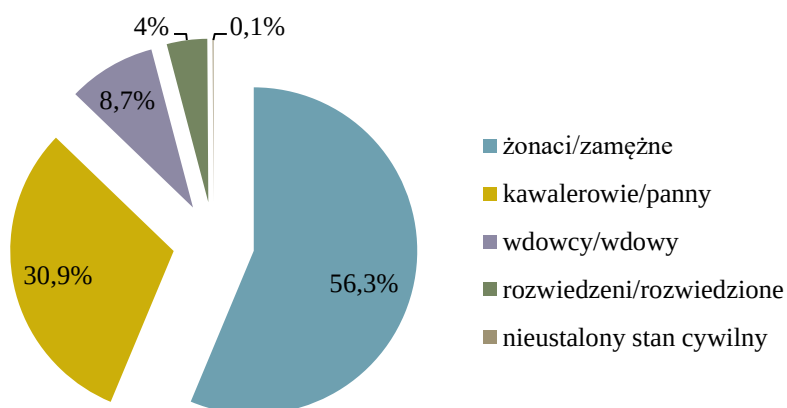
Tabela 2. Liczba zawartych małżeństw w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba zawartych małżeństw	26	29	35
liczba zawartych małżeństw na 1000 mieszkańców	4,3	4,8	5,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Z danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku wynika, iż 30,9% mieszkańców gminy Chodzież jest stanu wolnego, 56,3% żyje w małżeństwie, 4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,7 % to wdowy/wdowcy. W przypadku 0,1% mieszkańców nie udało się ustalić stanu cywilnego. Szczegółowe dane obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Chodzież

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Wskaźnikiem dodatkowo obrazującym dynamikę zmian w strukturze demograficznej jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Chodzież dodatni i wynosi 3, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 0,49 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich trzech lat przyrost naturalny w Gminie cały czas przyjmował wartości dodatnie. Jednakże warto dodać, że jest to poziom niestabilny, ponieważ maleje w stosunku do lat wcześniejszych.

Tabela 3. Przyrost naturalny gminy Chodzież w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe ogółem	69	64	60
zgony ogółem	42	42	57
przyrost naturalny ogółem	27	22	3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowano łącznie 131 zameldowań oraz 88 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla gminy Chodzież wyniosło 43. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w 2019 roku wyniosło 7,1 podczas gdy w 2018 roku było ono równe 6,0, a w 2017 roku kształtowało się na poziomie 4,3. Szczegółowe informacje dotyczące salda migracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w gminie Chodzież na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
zameldowania	97	120	131
wymeldowania	71	84	88
saldo	26	36	43

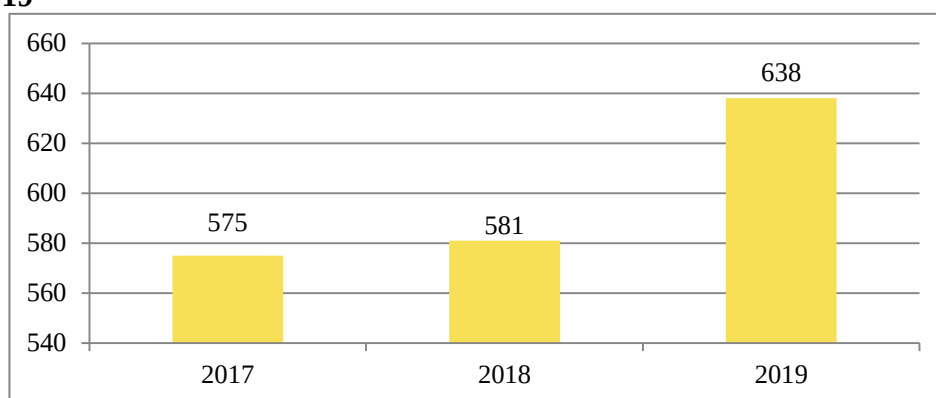
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Chodzież pod koniec 2019 roku zarejestrowanych było 638 podmiotów gospodarki narodowej. Co prezentuje tendencje wzrostową, ponieważ w roku 2018 liczba ta wynosiła 581, a w roku 2017 - 575. Dane przedstawia poniższy wykres.

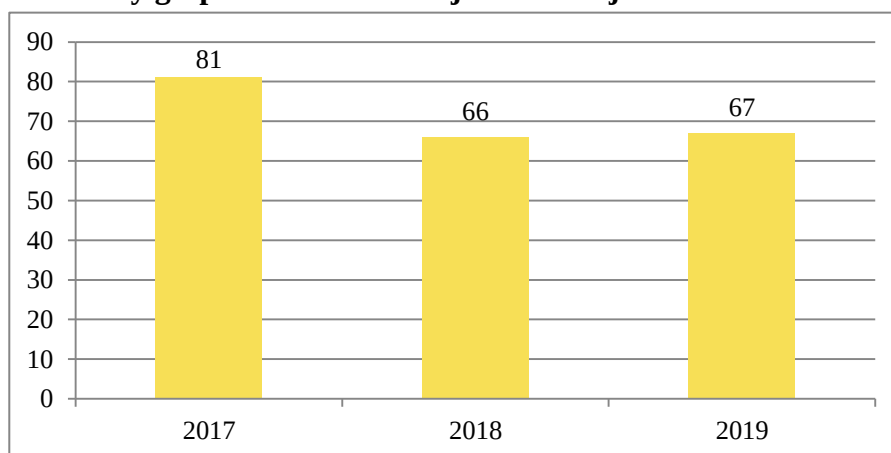
Wykres 2. Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Chodzież w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Spśród łącznej liczby podmiotów gospodarczych, jako nowo zarejestrowane figurowało 67 podmiotów. W 2018 roku podmiotów tych zostało zarejestrowanych tylko o jeden mniej – 66, a w roku 2017 – 81. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w gminie Chodzież koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włączając w to motocykle (115 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (91), przetwórstwo przemysłowe (51) oraz transport i gospodarka magazynowa (44). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (5 podmiotów) oraz górnictwem i wydobywaniem (1 podmiot).

Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Chodzież (stan na koniec 2019 roku)

SEKCJA	LICZBA PROWADZONYCH DZIAŁALNOŚCI
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	115
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	31
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	27
budownictwo	91
transport i gospodarka magazynowa	44
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11
przetwórstwo przemysłowe	51
pozostała działalność usługowa	22
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12
informacja i komunikacja	6
edukacja	6
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	14
górnictwo i wydobywanie	1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Chodzież według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 599 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest 34, natomiast średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników – 4. Na terenie Gminy znajduje się także 1 duże przedsiębiorstwo, w którym pracuje powyżej 1 000 osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Chodzież według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami gminy Chodzież są w szczególności:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

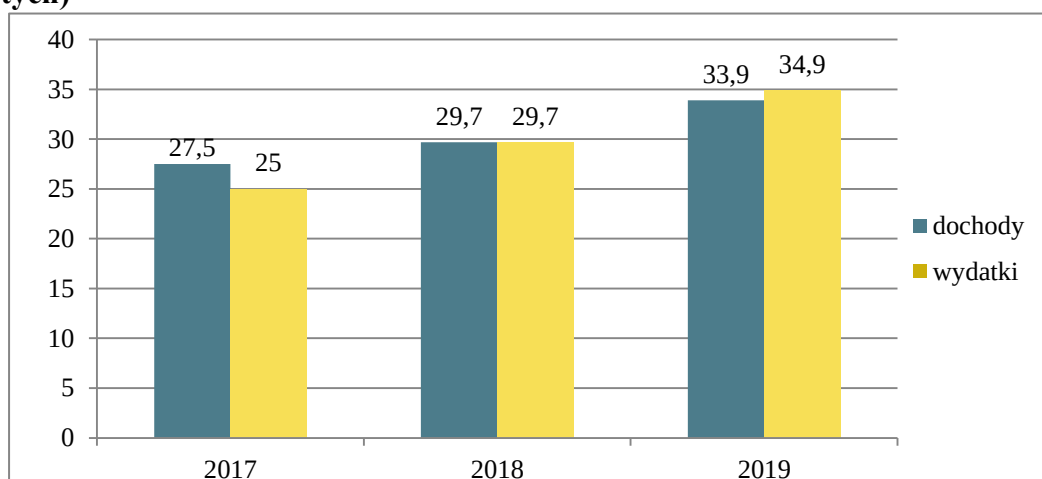
Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego,
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego,
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia,
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,

- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego,
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w Ustawie o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 tj.
 - a) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
 - b) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, inne niż wymienione w pkt 2;

Struktura wydatków Gminy na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową – od 2017 roku nastąpił zarówno wzrost wydatków (o 9,9 mln), jak i dochodów (o 6,4 mln). Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

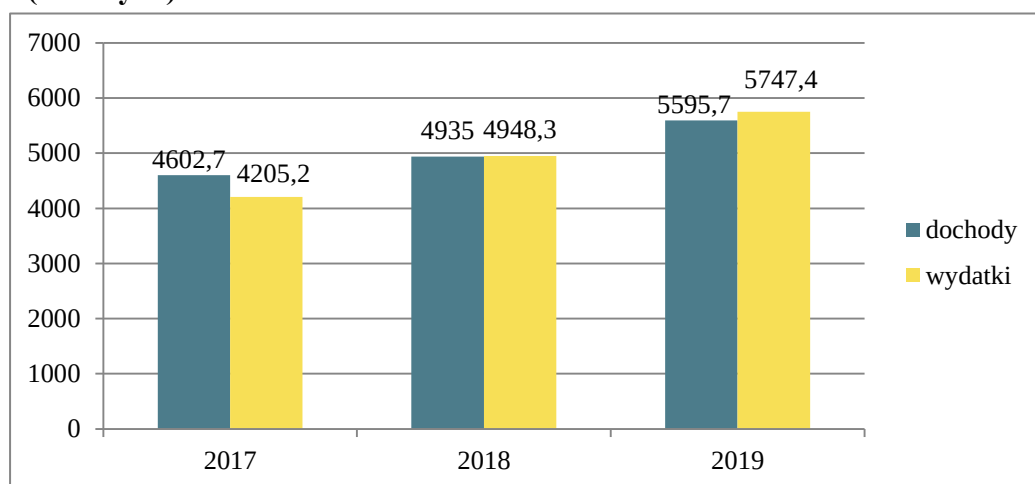
Wykres 4. Dochody i wydatki gminy Chodzież ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody gminy Chodzież w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5 595,7 zł, natomiast wydatki – 5 747,4 zł. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów (o 17%), jak i wydatków (o 26%) Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Dochody i wydatki gminy Chodzież na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3.2. RYNEK PRACY

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 w gminie Chodzież przedstawia się następująco:

- **20,8%** jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia,
- **62,3%** mieszkańców jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- **16,9%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (dla kobiet jest to 60 lat i więcej, natomiast dla mężczyzn 65 lat i więcej).

Tabela 6. Liczba osób według ekonomicznych grup wieku w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
wiek przedprodukcyjny	1288	21,4	1296	21,4	1269	20,8
wiek produkcyjny	3791	63	3777	62,2	3803	62,3
wiek poprodukcyjny	944	15,6	994	16,4	1028	16,9

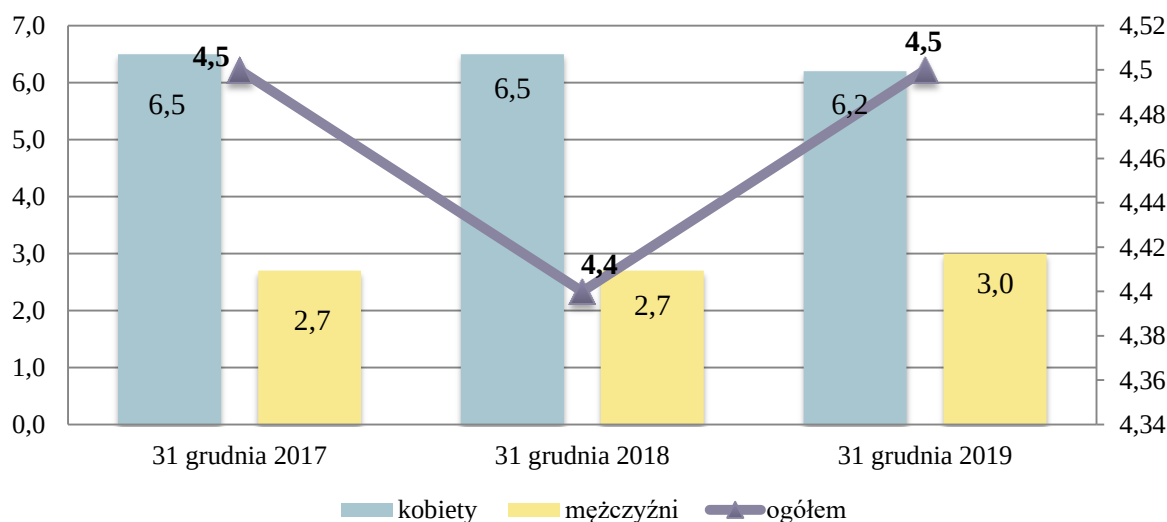
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można zauważyć, że liczba ludności w wieku produkcyjnym była największa w roku 2019 (3803), jednak nie zmienia się znacznie na przestrzeni ostatnich lat. Podobnie sytuacja prezentuje się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, najwięcej było ich w roku 2019 (1028). Natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Na przestrzeni lat 2017-2019 obserwowane jest wahanie udziału bezrobotnych mieszkańców gminy Chodzież zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności

w wieku produkcyjnym. Pod koniec 2017 roku udział kształtował się na poziomie 4,5%, pod koniec 2018 roku spadł natomiast do 4,4%, a następnie w 2019 roku wzrósł do 4,5%. W tym okresie liczba bezrobotnych kobiet była większa, niż liczba bezrobotnych mężczyzn – w 2019 roku różnica między płciami wynosiła 3,2 pp.

Wykres 6. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Chodzież zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku w gminie Chodzież pracowały łącznie 2 304 osoby, z czego kobiety stanowiły 41%, natomiast mężczyźni 59%. W porównaniu do 2018 roku liczba osób pracujących zwiększyła się o 1,6%, natomiast w stosunku do 2017 roku zauważalny jest wzrost aż o 49%.

Tabela 7. Liczba osób pracujących w gminie Chodzież z podziałem na płeć w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób pracujących ogółem	1 175	2 267	2 304
liczba pracujących mężczyzn	690	1 363	1 359
liczba pracujących kobiet	485	904	945

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

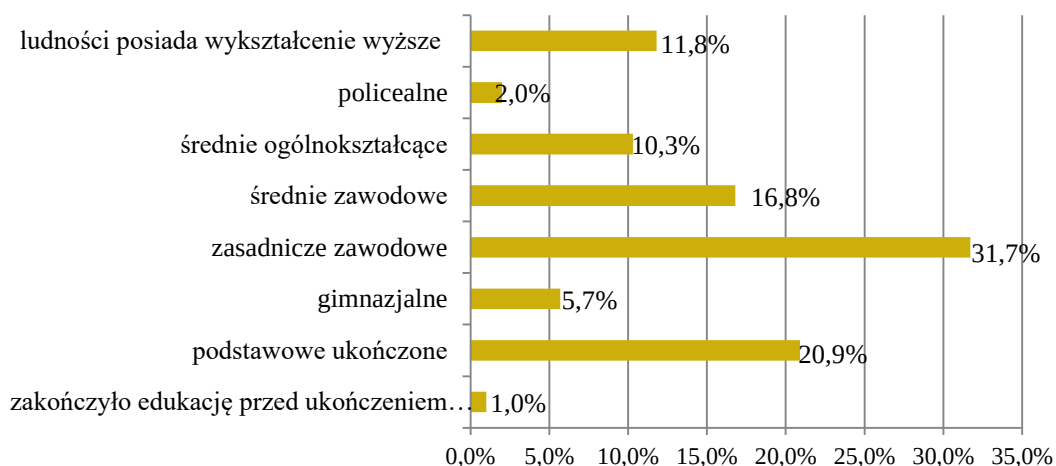
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Chodzież przedstawia się następująco:

- 11,8% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2% wykształcenie policealne,

- 10,3% średnie ogólnokształcące,
- 16,8% średnie zawodowe,
- 31,7% zasadnicze zawodowe,
- 5,7% gimnazjalne,
- 20,9% podstawowe ukończone,
- 1% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

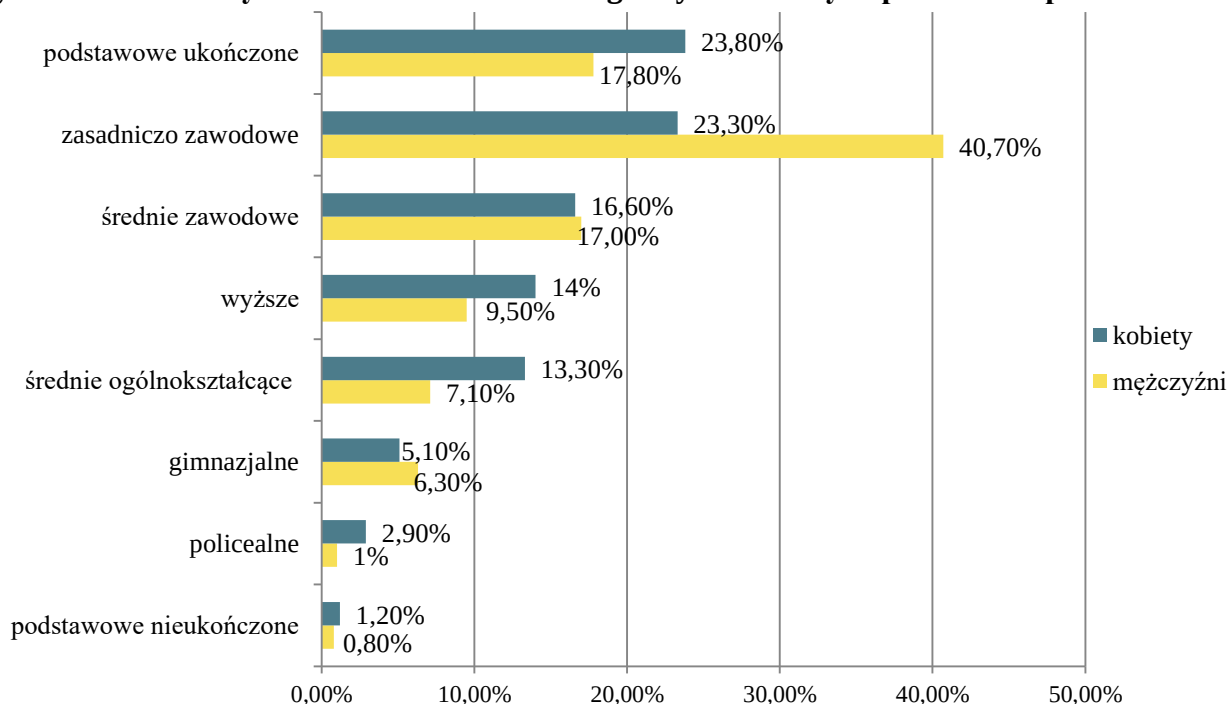
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Chodzież

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Wśród kobiet mieszkających w gminie Chodzież największy odsetek posiada wykształcenie podstawowe ukończone (23,8%) oraz zasadniczo zawodowe (23,3%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadniczo zawodowe (40,7%), podstawowe ukończone (17,8%) oraz średnie zawodowe (17%). Kobiety częściej posiadają wykształcenie wyższe (14%), niż mężczyźni (9,5%). W identyczny sposób prezentuje się wykształcenie średnie ogólnokształcące - kobiety (13,3%), natomiast mężczyźni (7,1%). Wykształcenie policealne prezentuje się porównywalnie w przypadku obu płci – kobiety (2,9%) oraz mężczyźni (1%). Podstawowe nieukończenie posiada jedynie 1,2% kobiet oraz 0,8% mężczyzn.

Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Chodzież w podziale na płeć

Źródło: www.polskawliczbach.pl

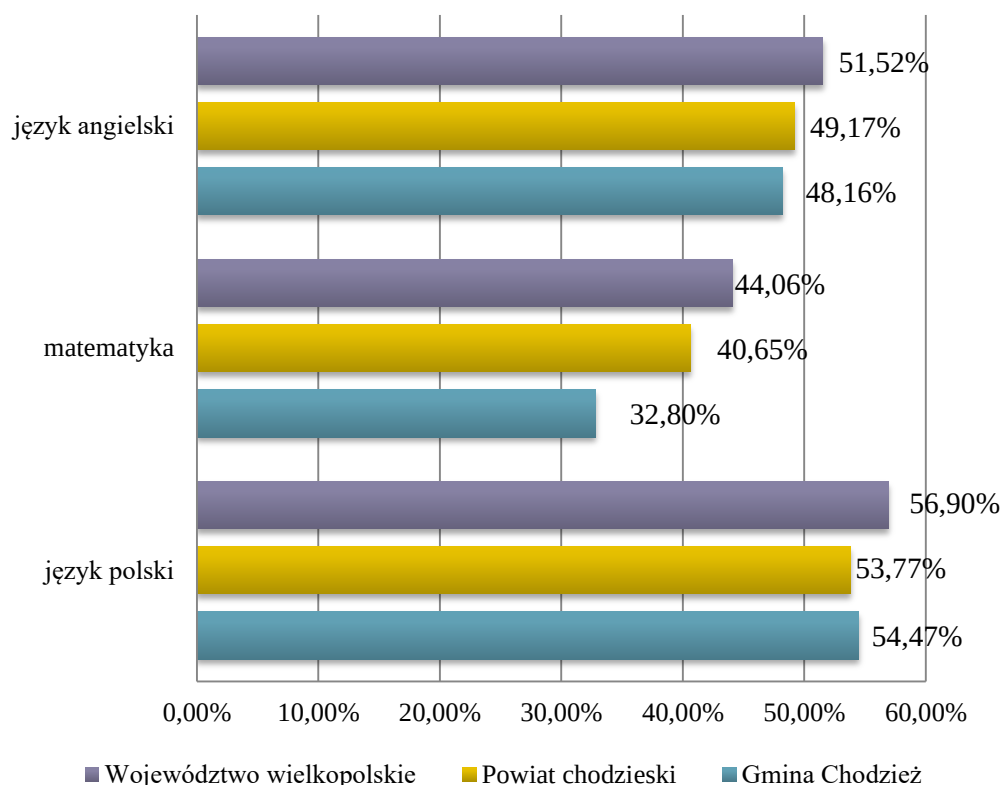
Gmina Chodzież jest organem prowadzącym następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Sienkiewicza w Strzelcach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Stróżewie, ul. Stróżewo 59,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy,
- Szkoła Podstawowa w Zacharzynie, ul. Zacharzyn 143.

Na terenie gminy Chodzież funkcjonuje Klub Malucha organizowany przez Niepubliczne przedszkole nr 2 im. Szewczyka Dratewki w gminie Chodzież. Klub Malucha powstał w ramach projektu „Mama i tata wracają do pracy” i mieści się w Ratajach przy ulicy Chodzieskiej 8b. Klub Malucha funkcjonuje 12 miesięcy w roku od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30-17:00. Jednak dziecko może przebywać dziennie maksymalnie 5 godzin. Klub Malucha oferuje 30 miejsc z podziałem na dwie grupy 15 osobowe.

Warunkiem ukończenia szkoły podstawowej jest zdanie egzaminu ósmoklasisty. Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Chodzież, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie gminy Chodzież uzyskali najlepsze wyniki z języka polskiego (54,47%). Natomiast najgorzej prezentowały się wyniki z matematyki (32,8%), aż o 11 pp. mniej, niż średnia wyników z całego województwa. Wyniki z języka angielskiego są zbliżone zarówno w gminie Chodzież jak i powiecie chodzieskim oraz województwie wielkopolskim.

Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Chodzież, powiatu chodzieskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: <http://www.oke.poznan.pl/>

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie

w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

Znaczny odsetek wydatków gminy Chodzież przeznaczony zostaje co roku na oświatę i wychowanie. Na przestrzeni lat 2017-2019 możemy zauważyć wzrost wydatków gminy na ten cel. W 2017 roku wydatki wynosiły niewiele ponad 6mln .W 2018 roku wynosiły już 9,5 mln, a rok później wzrosły, aż do 13 mln. Szczegółowe dane zostały zaprezentowane na poniższym wykresie.

Wykres 10. Wydatki gminy Chodzież na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wydatki na oświatę i wychowanie	6 178 239,76 zł	9 535 837,2 zł	13 068 758,7 zł

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Chodzież to 1810 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku - brak danych z 2019 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 97,7 m². Liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych najniższa była w roku 2017 i wynosiła 261, natomiast najwyższa w roku 2016 (293).

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie Chodzież w latach 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
liczba mieszkań	1759	1787	1810
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	95,9	96,9	97,7
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	293	261	273

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Stopień wyposażenia budynków w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Chodzież jest bardzo dobry, gdyż większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych instalacji np. wodociągu, ustępu spłukiwanego, czy łazienki. Na 1810 mieszkań w 2018 roku:

- 98,2% mieszkań przyłączonych było do wodociągu,
- 94,1% mieszkań wyposażonych było w ustęp spłukiwany,
- 90,9% mieszkań posiadało łazienkę,
- 80,8% mieszkań korzystało z centralnego ogrzewania.

⁶ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Mieszkańcy gminy Chodzież mogą korzystać z oferty kulturalnej Młodzieżowego Domu Kultury im. J. Korczaka zlokalizowanego w Chodzieży, który oferuje bogatą ofertę imprez kulturalnych, zaliczyć można do nich m.in.:

- MDK Chodzież – ASP Łódź,
- Konkurs plastyczny „Moje Anioły”,
- Międzynarodowy Plener Ceramiczny,
- Konkurs plastyczny na kompozycje upamiętniającą 5-lecie partnerstwa powiatów,
- Festiwal Śpiewających Przedszkolaków,
- Wystawa psów wielorasowych „Najpiękniejszy kundel Chodzieży”,
- Spotkania autorskie – Gita Rutledge,
- Turniej tenisa stołowego o puchar Starosty Chodzieskiego,
- Turniej szachowy o puchar Starosty Chodzieskiego,
- Święto latawca i zawody latawcowe,
- Konkurs Recytatorski Twórczości Własnej,
- Dom Muzyką Malowany,
- Koncerty kolęd,
- Koncert „Dzieci Dzieciom”,
- Spektakle teatralne,
- Konkursy plastyczne: „Śmiecholandia”; „Moja walentynka”,
- Otwarte ferie zimowe,
- Plener malarski dla studentów ASP z Łodzi, warsztaty plastyczne,
- Plener ceramiczny dla dzieci i młodzieży.

Młodzieżowy Dom Kultury posiada 9 pracowni, które oferują szeroką gamę zajęć z różnych obszarów:

- pracownię **plastyczną** (koło plastyczne dla początkujących oraz zaawansowanych, a także klub historyka sztuki),
- pracownię **taneczną** (zespół taneczny „ARABESKA” i „MINI ARABESKA”),
- pracownię **muzyczną** (studio piosenki dziecięcej i młodzieżowej, studio piosenki przedszkolnej, zespół muzyczny, nauka gry na gitarze dla początkujących i zaawansowanych, nauka gry na pianinie),

- pracownie **wokalną** (dziecięcy zespół wokalny „AKCENT”, dziecięcy zespół wokalny „ATUT”, młodzieżowy zespół wokalny „PRELUDIUM”, zespół wokalny „BIM BOM”,
- pracownie **sportową** (sekcja tenisa stołowego),
- pracownie **teatralną** (zespół teatralny „KONTRASTY”, Mała scena),
- koło **szachowe** (klub szachowy „MAT”),
- pracownie **modelarską** (sekcja modelarstwa lotniczego),
- pracownie **ceramiczną**.

Dodatkowo dla mieszkańców gminy Chodzież działalność kulturalną prowadzą świetlice wiejskie oraz kluby m.in.: Wiejski Klub Kultury w Milczu, Wiejski Klub Kultury w Stróżewie, Świetlice Wiejskie: w Ratajach, Strzelcach, Nietuszkowie, Słomkach, Stróżewicach, Podaninie, Oleśnicy oraz Pietronkach.

Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Michalskiego w Chodzieży. Biblioteka w swojej ofercie posiada m.in.:

- Biblioterapię – leczenie poprzez czytanie, zajęcia przeznaczone są dla dzieci i młodzieży, odbywają się w grupach maksymalnie 16 osobowych,
- Dyskusyjny Klub Książki – forma spotkań, podczas których rozmawia się o literaturze,
- Dział Historii i Tradycji Miasta, w którym zgromadzone zostały eksponaty związane z lokalną kulturą i historią,
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
- Grupę Amatorów Fotografii,
- Klub Zrób to Sama, ramach którego organizowane są zajęcia z malowania, szycia oraz wyszywania,
- Zajęcia Edukacyjno-Kulturalne organizowane w oparciu o literaturę dla dzieci i młodzieży.

W 2016 roku księgozbiór biblioteczny obejmował 854 woluminy oraz zbiory specjalne 4637 jednostek - materiały audiowizualne i dokumenty elektroniczne oraz czasopisma w ilości 46 tytułów.

Chodzież jest to gmina charakteryzująca się dużą atrakcyjnością pod względem turystycznym ze względu na występujące liczne zabytki. Wśród nich wymienić można:

- Oleśnica - dwór z I ćw. XIX w. oraz pałac z poł. XIX w.;
- Nietuszkowo - pałac z 1878 r.;
- Pietronki - pałac z poł. XIX w.;
- Strzelce - pałac z XIX w. Pałac wznosi się na skraju parku (10,7 ha).(ten okazały obiekt zbudowano w 1844 roku);
- Parki Oleśnica - park dworski z XVIII w.;
- Nietuszkowo - park z XIX w.;
- Pietronki - park dworski krajobrazowy z XVIII w.;
- Rataje - park krajobrazowy z przełomu XIX/XX w.;
- Strzelce - park dworski z XIX w.

6. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Chodzież mają możliwość korzystania z opieki zdrowotnej w dwóch placówkach medycznych. Pierwsza z nich to Szpital Powiatowy im. Prof. Romana Drewsa, który znajduje się na ul. Stefana Żeromskiego 29 w Chodzieży. Natomiast drugą placówką jest Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów, szpital w Chodzieży. Szpitale sprawują całodobową opiekę lekarską i pielęgniarczą w oddziałach szpitalnych i ratunkowym, poradniach specjalistycznych, gabinetach podstawowej opieki zdrowotnej oraz poprzez rehabilitację, profilaktykę i promocję zdrowia.

7. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

7.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej,

kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług, nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁸.

Roczny program współpracy Gminy Chodzież z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020. Głównym celem Programu jest obudowanie i umacnianie partnerstwa oraz określenie zasad i form współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, jak również efektywnej realizacji zadań samorządu gminy Chodzież na rzecz jej mieszkańców. Wśród celów szczegółowych Programu wyróżniono:

- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz mieszkańców i ich otoczenia,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej,
- wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych we współrealizacji zadań publicznych przez powierzanie i wspieranie realizacji tych zadań,
- promocja organizacji pozarządowych działających w gminie,
- stworzenie przyjaznego środowiska dla tworzenia i funkcjonowania organizacji pozarządowych,
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, w szczególności osób i rodzin bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych, zagrożonych uzależnieniami,
- promocja gminy Chodzież,
- powstanie inicjatyw, nowatorskich rozwiązań realizacji zadań w różnych obszarach życia publicznego wychodzących naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym.

⁷ J. Oniszczyk, *Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy*, s. 269.

⁸ M. Yaziji, J. Doh, *Organizacje pozarządowe a korporacje*, s. 15.

Na terenie gminy Chodzież funkcjonują stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy Chodzież

organizacja pozarządowa
Stowarzyszenie Dolina Noteci – jest to stowarzyszenie zrzeszające gminy i podmioty z terenu 5 gmin (Chodzież, miasto Chodzież, Szamocin, Budzyń). Zostało ono zarejestrowane 8 września 2006 r. oraz wpisane do KRS 9.XI.2006 r. Stowarzyszenie funkcjonuje jako Lokalna Grupa Działania.
Stowarzyszenie SOCIUS – powołane w 2004 r, jako organizacja działająca na rzecz ludzi potrzebujących pomocy oraz rozwoju gminy Chodzież.
Stowarzyszenie „Młodość i Doświadczenie” ze Stróżewa zarejestrowane w KRS 16.04.2015 r.
Stowarzyszenie „(Nie) Milcz -Działaj” zarejestrowane w KRS 26.04.2013 r.
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Zacharzyn 2004”, zarejestrowane w KRS 07.11.2005.
Klub Sportowy „Korona” Stróżewo – założony w 2002 r. drużyna piłkarska, grająca w Klasie Okręgowej Piła – Południe.
OSP w Stróżewie, Milczu i Zacharzynie.
W Chodzieży ma siedzibę Regionalny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, obejmujący liczne Kółka Rolnicze i Koła Gospodyń Wiejskich z obszaru wdrażania m.in. Gminy Chodzież.

7.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Chodzież jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - gmina Chodzieży. Misją Ośrodka Pomocy Społecznej jest systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji, patologiom społecznym, wykluczeniu oraz poprawy jakości życia mieszkańców gminy Chodzież. Celem Gminnego Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy,

bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

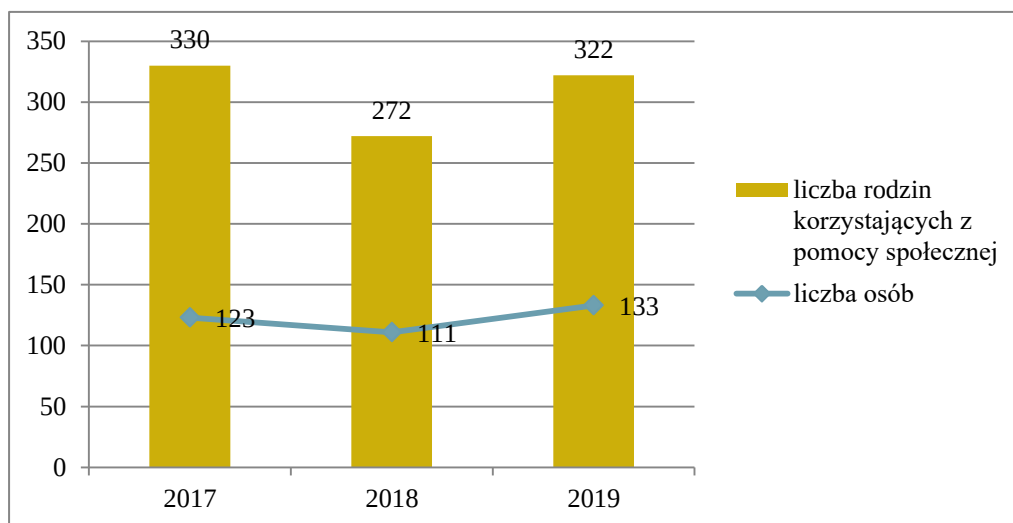
Pod koniec 2019 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej gminy Chodzież zatrudnionych było 10 pracowników, w tym:

- kierownicy, dyrektorzy, zastępcy - 1 osoba,
- pracownicy socjalni ze specjalizacją I stopnia - 2,
- pracownik socjalny ze specjalizacją II stopnia – 1.

Z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok wynika, iż Ośrodek spełniał ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Chodzież była najmniejsza w 2018 roku (272), natomiast w latach 2017 i 2019 liczby te były zbliżone.

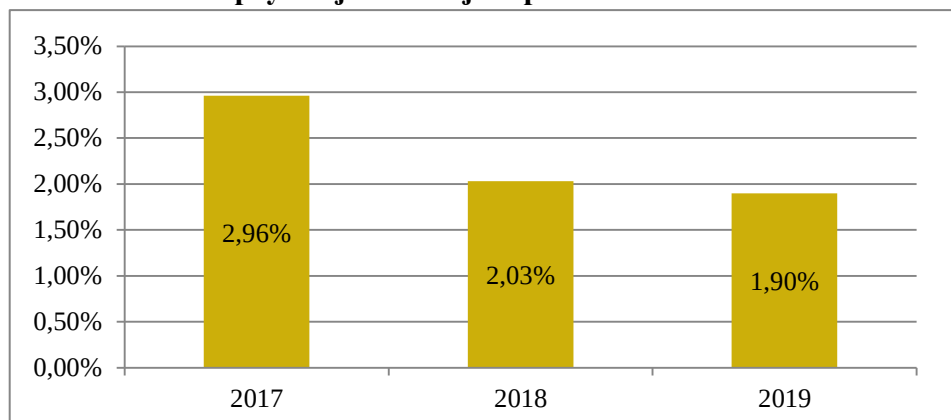
Wykres 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Chodzież w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika zmniejszyła się z 2,96% w 2017 roku, do 1,90% w 2019 roku. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

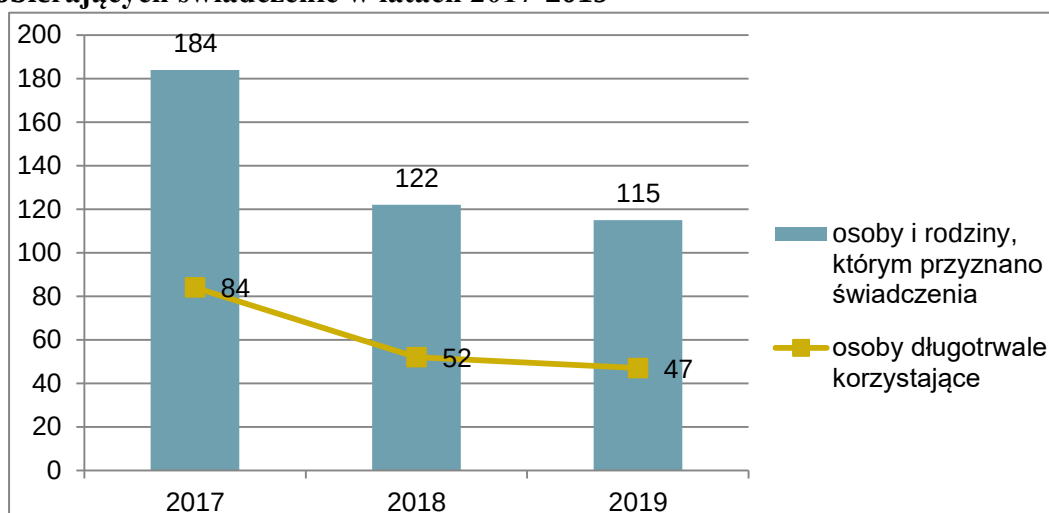
Wykres 12. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku świadczenie pomocy społecznej zostało przyznane 115 osobom – w porównaniu do 2017 roku liczba ta zmniejszyła się o 69 osób, natomiast w stosunku do 2018 roku uległa spadkowi o 7 osób. W przypadku długotrwale korzystających ze świadczeń liczba ta w roku 2019 osiągnęła poziom 47 osób, w stosunku do roku 2017 a spadła o 37 osób. Natomiast w roku 2018 poziom ten osiągnął liczbę 52 osób. Można zauważyć, iż liczba osób korzystających długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej sukcesywnie spada z roku na rok.

Wykres 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku są widoczne – mężczyźni stanowili 53,1% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, natomiast kobiety – 47%. Na przestrzeni analizowanych lat zauważyć można stopniowy wzrost mężczyzn długotrwale pobierających świadczenie - z 39,3% w roku 2017 do 53,1% w roku 2019 oraz spadek odsetka kobiet z – 60,7% w roku 2018 do 47% w roku 2019.

Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć

płeć	2017		2018		2019	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
kobiety	51	60,7	27	52	22	47
mężczyźni	33	39,3	25	48	25	53,1
ogółem	84	100	52	100	47	100,1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym, jednak osoby wieku przedprodukcyjnym również stanowiły znaczną część. Pod względem płci brak jest widocznych dysproporcji, w minimalnym stopniu można zauważyć, iż częstszymi beneficjentami wypłacanych świadczeń są mężczyźni.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	Kobiety
0-17	83	52	73	31	77	34
produkcyjny	103	57	133	63	128	66
poprodukcyjny	7	5	18	11	16	13
ogółem	193	114	224	105	221	115

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

Z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych w 2019 roku skorzystały 102 osoby, natomiast w postaci świadczeń niepieniężnych 18 osób. W porównaniu do 2018 roku wśród korzystających z pomocy społecznej, zauważyć można spadek zarówno liczby rodzin korzystających z świadczeń niepieniężnych jak i pieniężnych. W roku 2019 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych w porównaniu do 2018 roku spadła o 5 rodzin, natomiast w przypadku świadczeń niepieniężnych zauważalny jest spadek w wysokości 2 rodzin.

Tabela 12. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w gminie Chodzież latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	2017		2018		2019	
	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny
świadczenia pieniężne	110	106	106	100	102	95
świadczenia niepieniężne	75	39	22	15	18	13

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2018 rok

W 2019 roku w gminie Chodzież najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (70), niepełnosprawność (61), długotrwała lub ciężka choroba (45), bezrobocie (43).

Tabela 13. Powody udzielania świadczeń w latach 2017-2019 roku – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019
1	ubóstwo	72	71	70
2	bezrobocie	53	57	43
3	niepełnosprawność	60	65	61
4	długotrwała lub ciężka choroba	55	56	45
5	alkoholizm	19	23	18

6	potrzeba ochrony macierzyństwa	20	18	21
	w tym wielodzietność	-	-	18
7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	36	17	17
	w tym rodziny niepełne	-	17	17
	w tym rodziny wielodzietne	-	5	6
8	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	-	3	3
9	przemoc w rodzinie	2	2	2
10	bezdomność	-	6	6
11	sieroctwo	-	-	1
12	narkomania	1	-	-
13	zdarzenia losowe	-	2	3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

W 2019 roku przeprowadzono wywiady środowiskowe z 98 rodzinami. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono takie wywiady spadła w stosunku do roku 2017 aż o 25 rodzin, a w stosunku do roku 2018 o 10.

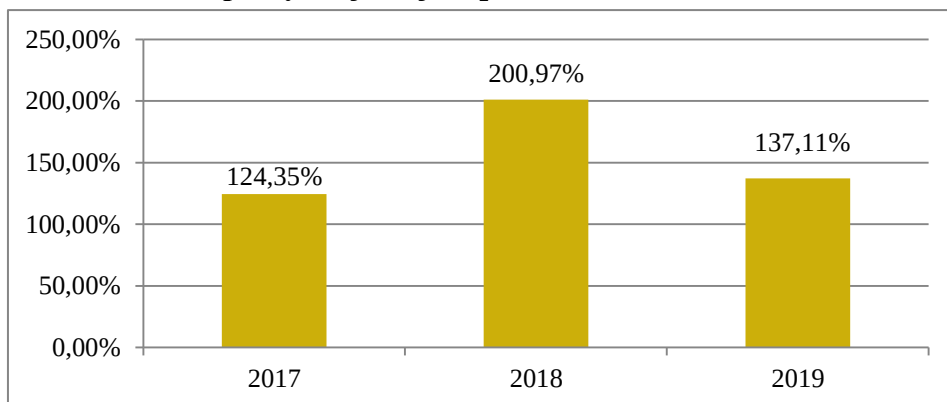
Tabela 14. Liczba osób i osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin ogółem	123	108	98
liczba osób w rodzinach	314	252	242

Źródło Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 137,11%. W porównaniu do 2018 roku wskaźnik ten zmalał o 63,86 pp., natomiast w stosunku do 2017 roku uległ wzrostowi o 12,76 pp.

Wykres 14. Wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

7.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Chodzież. Należą do nich:

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- Świetlice Wiejskie, Wiejskie Kluby Kultury
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Komenda Powiatowa Policji w Chodzieży,
- organizacje pozarządowe.

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT⁹,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania między dziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nieprowadzonych przez gminę Chodzież.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

Cel strategiczny:

Zapewnienie mieszkańcom gminy Chodzież dogodnych warunków życia i rozwoju oraz bezpieczeństwa socjalnego

POPRZEZ

Stale monitorowanie sytuacji społecznej oraz podejmowanie działań w oparciu o zdiagnozowane problemy,

TAK, ABY

podejmowane interwencje uwzględniały charakter i skalę problemów, przy możliwie jak największym wykorzystaniu dostępnych zasobów Gminy.

⁹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji, degradacji społecznej rodziny i wykluczeniu społecznemu,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostkę organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Chodzież, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania. *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 w Gminie Chodzież* został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Chodzież z dnia 23 lutego 2018 r. Zakłada on realizację następującego celu głównego: *Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny*. Cele szczegółowe Programu to:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo- wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

W 2019 roku zostało przyznanych łącznie 279 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 67 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 1022 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 480 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

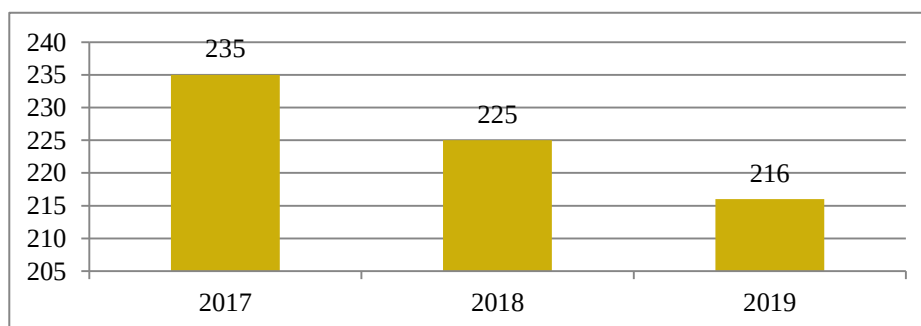
Tabela 15. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku

typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	263	16	279
dwoje dzieci	-	67	67
troje dzieci	961	61	1022
czworo i więcej dzieci	464	16	480

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w roku 2019 korzystało średnio 216 rodzin, czyli o 4% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 8,1% mniej niż w roku 2017.

Wykres 15. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 461 rodzin, natomiast w 2018 roku – 441 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła w 2019 roku 559024 zł – w porównaniu do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 22,5%, natomiast w stosunku do 2017 roku uległa zwiększeniu o 18,4%.

Tabela 16. Liczba rodzin oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2019 (dane za 2019 rok dotyczą okresu od stycznia do czerwca)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	461	441	-
kwota świadczeń (zł)	4 561 761	4 329 409	5 590 024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

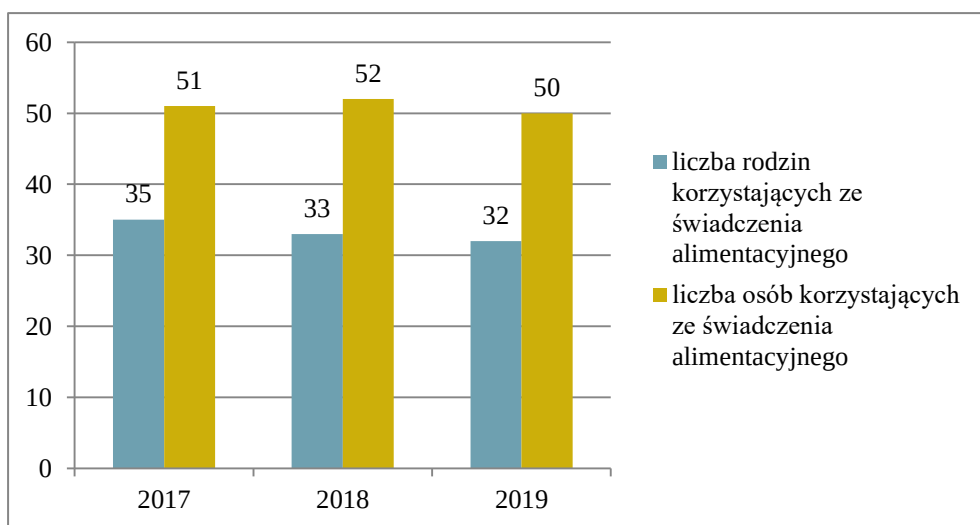
W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- do ukończenia przez nią 25 roku życia albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bezterminowo.

Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do otrzymywania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł (od 1.10.2020 roku będzie to kwota 900 zł). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów tytułem wykonawczym jednakże nie wyższej niż 500,00 zł.

W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 32 rodziny, na łączną kwotę 249 440,00 zł. W porównaniu do lat poprzednich możemy zauważyć niewielki spadek liczby rodzin korzystających z tego świadczenia. Dane w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego przedstawione zostały na poniższym wykresie.

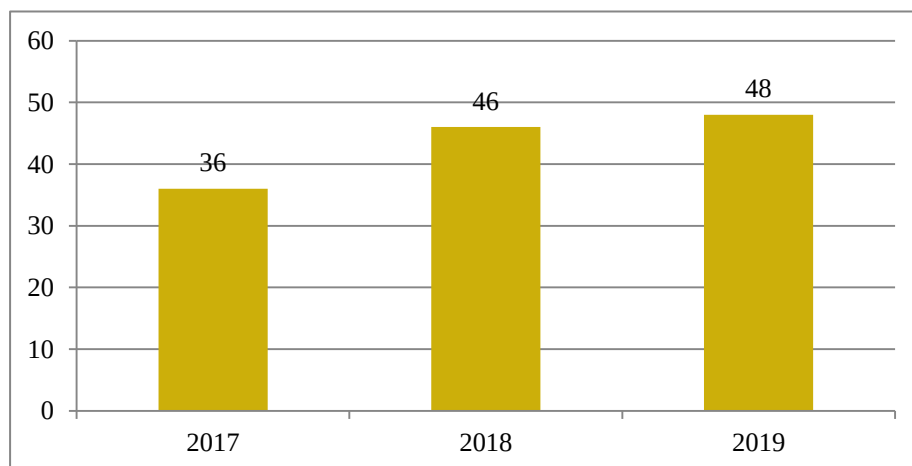
Wykres 16. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym została udzielona pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa wzrostowi. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 48 rodzin. W stosunku do roku 2017 to o 25% rodzin więcej, natomiast w porównaniu do 2018 roku – o 4,2% więcej.

Wykres 17. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Chodzież realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz

udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym.

W celu wsparcia rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w GOPS w gminie Chodzież w latach 2017-2019 zatrudniony był jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, które korzystały z jego usług wynosiła kolejno: 5 rodzin w roku 2019, 7 rodzin w roku 2018 oraz 6 rodzin w roku 2017. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2017-2019

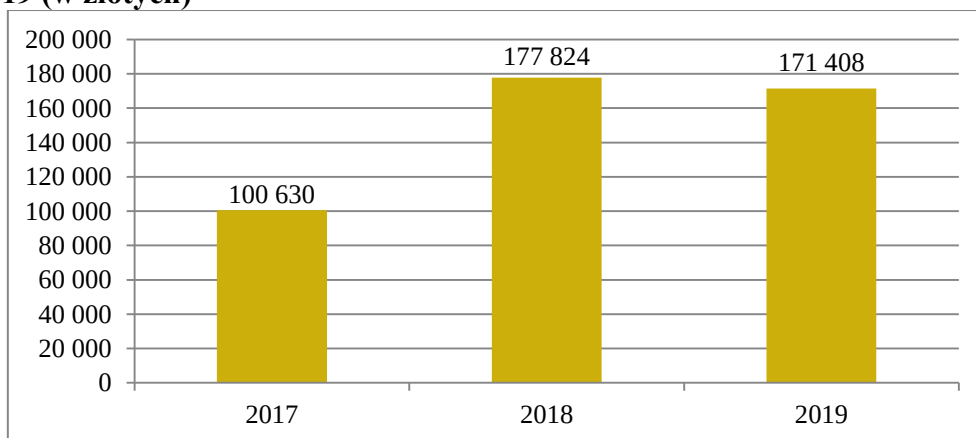
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin korzystających z pomocy asystentów rodziny	6	7	5

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku w gminie Chodzież nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na łączną kwotę 171408 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu do roku 2018 zmalała o 3,6%, natomiast w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 41,3%.

Wykres 18. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku. Nowym zadaniem było ustalenie prawa i wypłata świadczeń Dobry Start, które przysługują w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2019 roku w gminie Chodzież wypłacono świadczenie „Dobry start” na łączną kwotę 266 290 zł.

Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje jednorazowe świadczenie „Za życiem” w wysokości 4 000 zł. W 2019 roku w gminie Chodzież wypłacono 1 takie świadczenie na łączną kwotę 4 000 zł i w roku 2018 również jedno.

Stypendium szkolne oraz zasiłek losowy może otrzymać uczeń mieszkający na terenie gminy Chodzież, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna. W roku 2019 Wójt Gminy Chodzież przyznał 1 stypendium w kwocie 3000 zł w zakresie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury¹⁰.

Mieszkańcy gminy Chodzież mają możliwość korzystania ze Świetlic Wiejskich w Oleśnicy, Ratajach, Strzelcach, Stróżewie, Stróżewicach, Podaninie, Milczu, Słomkach, Pietronkach, Nietuszkowie. Świetlice wiejskie pełnią funkcje ośrodków kultury lokalnej. Swoją działalność kierują do różnych grup wiekowych. Jedną z form inicjatyw świetlic wiejskich jest Koło Gospodyń Wiejskich. Koncentruje się ono na poprawie sytuacji społeczno-zawodowej kobiet oraz ich rodzin. Działalność świetlic wiejskich ma na celu organizowanie różnych form spędzania wolnego czasu, które skupiają i przyciągają społeczność lokalną.

Wsparcie poprzez zróżnicowane formy pomocy dzieciom zapewniły także takie placówki jak:

¹⁰ Raport o stanie Gminy Chodzież za 2019 rok

– **Szkoła Podstawowa im. mjr. H. Sucharskiego Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Stróżewie**

- a) zajęcia opiekuńcze, świetlicowe,
- b) zajęcia według zainteresowań (kółko teatralne, chór, kółko komputerowe, gra na instrumentach),
- c) zajęcia biblioteczne,
- d) praca z uczniem zdolnym,
- e) praca z uczniem mającym trudności w nauce,
- f) terapia pedagogiczna,
- g) logopedia,
- h) Projekt Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan,
- i) Program m Potęga,
- j) Projekt „Rzeźbiarze krajobrazu” – udział wzięło dziewięcioro uczniów z klas IV-VI, jego celem było: *poznanie i zaprezentowanie form krajobrazu powstałych w wyniku działania różnych sił natury.*

– **Szkoła Podstawowa w Strzelcach im. Henryka Sienkiewicza**

- a) Program profilaktyki antytytoniowej „Nie pal przy mnie proszę”, przeznaczony jest dla dzieci w I – III klasach szkół podstawowych. Program ma na celu: *wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby przy nich palą,*
- b) Realizacja programu Ministerstwa Edukacji Narodowej „Książki naszych marzeń”. Głównym celem programu była: *Promocja czytelnictwa kompetencji i zainteresowań czytelniczych, dzięki doposażeniu bibliotek szkolnych w pozycje wybrane przez uczniów,*
- c) Realizacja projektu „Anioły ze szkoły” - program realizowany przez Towarzystwo Obrony Zwierząt w Rzeczypospolitej Polskiej skierowany do przedszkoli, uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- d) Projekt powszechnej nauki pływania „Umiem Pływać” – udział wzięło 30 uczniów z klas I-III,
- e) „Szkolny Klub Sportowy” – program upowszechniający sport dzieci i młodzieży, głównym celem było: *umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w szkole,*

- f) "Mały Mistrz" - projekt ten skierowany jest do dzieci z klas I-III szkół podstawowych, a jego ideą jest propagowanie aktywnej postawy,
- g) „Cybernauci” to kompleksowy projekt kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci,
- h) Program Antynikotynowej Edukacji Zdrowotnej "Bieg po zdrowie", mający na celu zwiększenie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów,
- i) Program „Fabryka mądrości – kreda i tablica do lamusa” – celem projektu jest: poprawa jakości kształcenia w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów oraz poprawa warunków dydaktycznych w szkole,
- j) Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – jego celem jest rozwijanie zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych,
- k) #4MINUTY – celem projektu jest: *przygotowanie najmłodszej społeczności do racjonalnych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń.*

– **Szkoła Podstawowa w Oleśnicy**

- a) zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe tj. „zajęcia przyrodniczo-eksperymentalne”,
- b) projekty unijne – „Badam otaczający mnie świat”, „Młody odkrywca”, „Sprawny matematyk”,
- c) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka angielskiego i matematyki.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- edukacja (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży),
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko

wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem),

- wsparcie osób niepełnosprawnych (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu),
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz umiejętności przewyższania sytuacji problemowych, a także wzmacnianie poprawnego funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współpraca w zakresie organizacji wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
2	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
3	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
4	Zwiększenie wymiaru czasu pracy asystentów rodziny.	Liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny
5	Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
7	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
8	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.

9	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia. dziennego.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
10	Stała współpraca i wspieranie rozwoju Świetlic Wiejskich.	Liczba osób korzystających z ofert Świetlic Wiejskich.
11	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
12	Udzielanie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin stypendiów szkolnych.	Liczba dzieci, które otrzymały stypendia szkolne.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, Świetlice Wiejskie, NGO, MBP, PCPR, GZI, GKRPA	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.2.WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

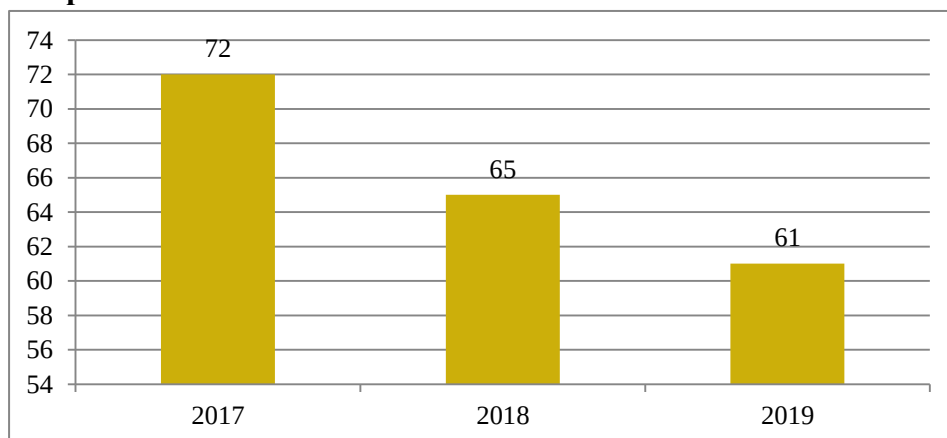
Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze gminy Chodzież, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 61 rodzin. Przez ostatnie trzy lata

zaobserwowano tendencję spadkową z zakresu korzystania ze świadczeń z powodu niepełnosprawności. W roku 2017 liczba ta wynosiła 72, natomiast w roku 2018 - 65.

Wykres 19. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku udzielono 988 świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka na łączną kwotę 151 164 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wyniosła 801 na kwotę 126 323 zł, natomiast w 2019 roku przyznano 661 świadczeń na kwotę 125 326 zł. W porównaniu do 2017 roku liczba świadczeń zmalała o 33,9%, a kwota świadczeń o 17%.

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	988	801	661
kwota świadczeń (zł)	151 164	126 323	125 326

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku wypłacono 1 226 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W porównaniu do roku 2018 liczba świadczeń uległa zwiększeniu o 24,3%. Kwota powyższych świadczeń w 2019 roku wyniosła 232 571 zł – w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 32,4%.

Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1027	1113	1226
kwota świadczeń (zł)	157 131	176 070	232 571

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku wypłacono 816 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 801, natomiast w 2017 roku – 840. Kwota powyższych świadczeń w 2019 roku wyniosła 154 634 zł – w stosunku do 2017 roku była wyższa o 16,8%.

Tabela 20. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	840	801	816
kwota świadczeń (zł)	128 520	126 606	154 634

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom niepełnosprawnym z terenu gminy Chodzież udzielone zostało wsparcie między innymi w postaci zasiłków okresowych. W 2019 roku udzielono 15 zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności, w 2018 roku – 24, natomiast w 2017 roku – 9. Kwota powyższych świadczeń w 2019 roku wyniosła 8 957 zł – w stosunku do 2017 roku była ona wyższa o 34,3%.

Tabela 21. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	9	24	15
kwota świadczeń (zł)	3 079	9 706	8 957

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Placówką Kształcenia Ustawicznego Euro Consulting w Pile zrealizował projekt „Aktywna integracja – twoja szansa” Projekt był realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2017-2019. Celem projektu była aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W ramach tego projektu zostały zorganizowane zajęcia mające na celu podniesienie kompetencji i umiejętności społecznych.

Kolejnym projektem realizowanym przez GOPS w latach 2018-2019 był projekt ”Chcę, więc mogę – wsparcie osób niesamodzielných i niepełnosprawnych z Gminy wiejskiej Chodzież”. Projekt realizowany był w partnerstwie z Fundacją - Ośrodek Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niesamodzielných w Plewiskach. W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania – tą formą pomocy w 2018 r. objęto 23 osoby,
- usługi asystenckie świadczone w miejscu zamieszkania - pod opieką asystenta osoby niepełnosprawnej są 4 osoby,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmują usługi rehabilitacyjne świadczone w domu (17 osób) oraz wsparcie psychologa również w miejscu zamieszkania (7 osób),
- powstało centrum wsparcia opiekunów faktycznych dla 20 opiekunów osób niepełnosprawnych. W ramach tego zadania funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Zakupiono łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, kule, laski i rotory rehabilitacyjne. Opiekunowie mieli obowiązek uczestnictwa w trzech szkoleniach:
 - a) Metody pielęgnacyjne - opieka nad osobą niesamodzielną,
 - b) Sposoby aktywizowania podopiecznych,
 - c) Metody pracy z podopiecznym cierpiącym na deficyty pamięci.¹¹

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i architektonicznych,
- wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje

¹¹ Raport o stanie Gminy Chodzież za 2019 rok

powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie,

- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów,
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Mobilizacja społeczna osób niepełnosprawnych oraz poprawa ich jakości życia poprzez zwiększenie dostępności świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację i dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych.	Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych.	Liczba i rodzaje usuniętych barier.
3	Zwiększenie dostępności do świadczeń usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
4	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
5	Rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
6	Organizowanie transportu uczniów niepełnosprawnych.	Liczba niepełnosprawnych uczniów dowożonych do szkoły.
7	Działania zmierzające do integracji społecznej osób niepełnosprawnych w ramach dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

8	Przeprowadzenie badań społecznych dotyczących potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych.	Liczba wykonanych badań społecznych. Liczba osób biorących udział w badaniu.
---	---	---

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, Świetlic Wiejskie, NGO, MBP, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹².

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak, ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy organizacja i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione, oraz

¹² www.psychiatriapolska.pl

osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

W roku 2019 w gminie Chodzież nikt nie korzystał z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych skierowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przezwyciężane we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego,
- ubóstwo – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej,
- zdrowie – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- przemoc i uzależnienia – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest

z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Kompleksowe wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
3	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.
5	Organizacja szkoleń/warsztatów dla rodziców, nauczycieli, wychowawców, psychologów i pedagogów dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów. Liczba uczestników szkoleń/warsztatów.
6	Udzielanie porad i konsultacji dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi w tym dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.	Liczba osób objętych poradnictwem.
7	Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi.
8	Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba organizacji pozarządowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, placówki oświatowe, GKRPA, Świetlice Wiejskie.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych, tj. takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają między innymi z: *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* oraz *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chodzież*. Główne cele Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Chodzież to:

1. „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu”,
2. „Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej i pedagogicznej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie”,
3. „Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących

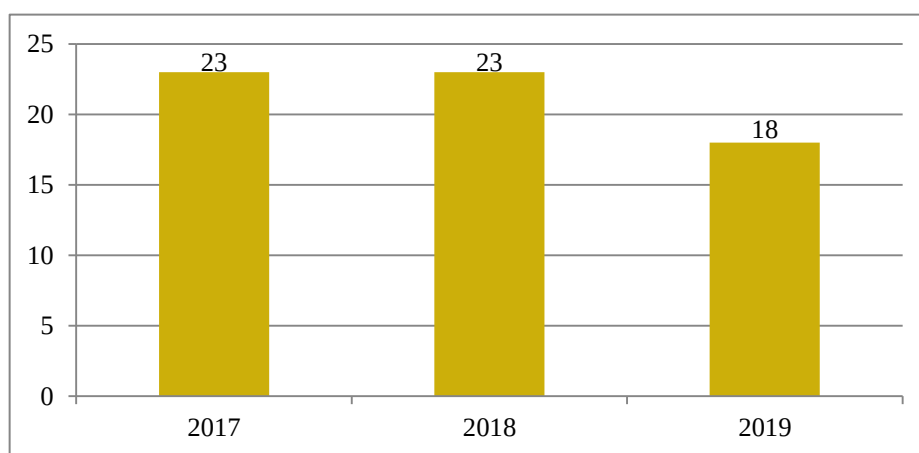
¹³ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych”

4. „Organizacja Gminnego programu oraz zapewnienie funkcjonowania GKRPA w Chodzieży”.¹⁴

W 2019 roku z pomocy finansowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Chodzież skorzystało 18 rodzin z powodu uzależnienia od alkoholu. W 2019 roku liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu była niższa o 5 w porównaniu do lat wcześniejszych.

Wykres 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. Organizację i tryb pracy Komisji określa Regulamin Organizacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęty Uchwałą Nr 173/2012 Rady Gminy Chodzież z dnia 12 czerwca 2012 roku. Działania podejmowane w ramach realizacji GPPiRPA na 2019 r. to:

- liczba rodzin, którym w 2019 r. udzielono pomocy w ramach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy, w skład których wchodziłi członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych: 2,
- działania profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających, czy zagrożeń społecznych: 2,
- festyny plenerowe, imprezy sportowe, liczba uczestników: 90,

¹⁴ www.gminachodziej.pl

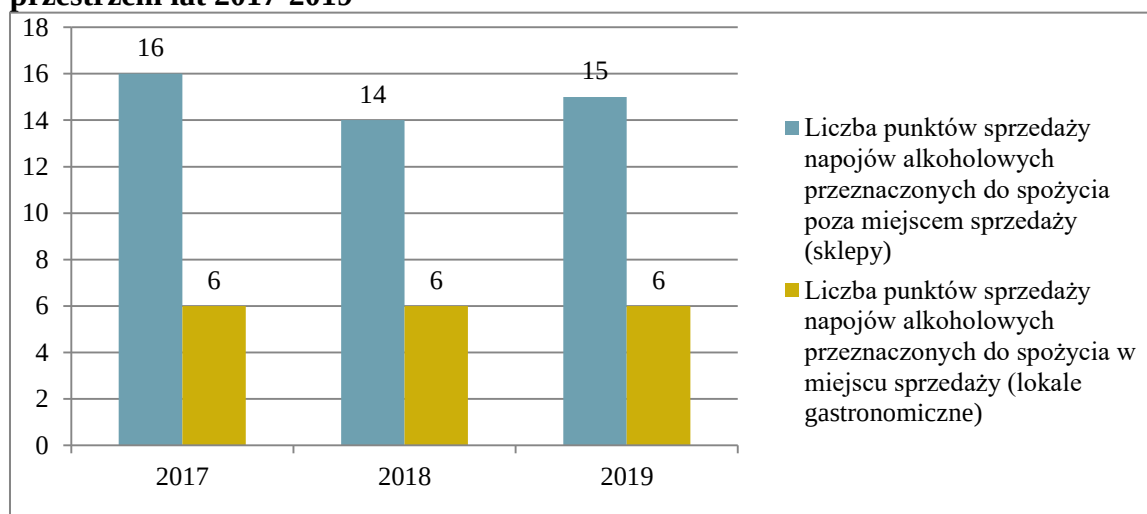
- profilaktyka w ramach zajęć profilaktycznych w 5 świetlicach wiejskich, liczba uczestników: 90,
- pozalekcyjne zajęcia sportowe, liczba uczestników: 15,
- udzielanie poradnictwa osobom uzależnionym, ich rodzinom - informowanie na temat możliwej do uzyskania pomocy medycznej, prawnej, finansowej, pedagogicznej związanej z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających, czy związanych z przemocą w rodzinie itd.,
- motywowanie osób uzależnionych i ich rodzin do skorzystania z dostępnych form pomocy terapeutycznej, leczenia odwykowego,
- upowszechnianie informacji na temat programów, placówek leczenia odwykowego stacjonarnego i ambulatoryjnego dla osób nadużywających alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających (informowanie o procedurach związanych z podjęciem leczenia, dane kontaktowe do placówek itp.), informowanie o terminach i miejscach spotkań grup wsparcia,
- współpraca z GOPS Chodzież, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy, Komendą Powiatową Policji, kuratorską służbą sądową, placówkami leczenia odwykowego (monitorowanie przebiegu leczenia), oraz z innymi instytucjami w sprawach osób uzależnionych i ich rodzin,
- gromadzenie informacji na temat potrzeb w zakresie profilaktyki, czy organizowanych kampaniach profilaktycznych,
- opiniowanie wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych i wydawanie postanowień w tym zakresie,
- czynności zmierzające do dokonania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń (przygotowanie dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia kontroli).¹⁵

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE CHODZIEŻ

W roku 2019 na terenie gminy Chodzież znajdowało się łącznie 21 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 15 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 6 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie – w 2017 roku były łącznie 22 punkty, natomiast w 2018 roku – 20.

¹⁵ www.bip.gminachodziez.pl

Wykres 21. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Chodzież na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Chodzież wyniosła łącznie 2 500 291.04 zł, w tym 1 375 490.07 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 70 785.40 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 1 054 015.57 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA–G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2017 roku wzrosła o 7,7%, natomiast w porównaniu do 2018 roku uległa zmniejszeniu o 1,1%.

Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na gminy Chodzież w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,

- spożywanie alkoholu z dużą częstotliwością wskazującą na ryzyko uzależniania lub uzależnienie wśród znacznej części dorosłych mieszkańców,
- ryzyko wzrostu liczby osób spożywających alkohol w sposób problemowy.

Korelacje

Płaszczyznami, szczególnie powiązanymi z dziedziną „Profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- wspieranie rodziny – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,
- ubóstwo – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol.
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Podejmowanie działań zwiększających dostępność do różnych form wsparcia oraz pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin, a także wspomaganie funkcjonowania placówek wspierających rozwiązywanie problemów społecznych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
2	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.
3	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
4	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
5	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
6	Udzielanie porad i dążenie do utworzenia Punktu Konsultacyjnego-Informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
7	Wspomaganie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich – prowadzenie współpracy oraz wsparcie finansowe i organizacyjne.	Liczba podjętych działań mających na celu wsparcie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA, UG.	Placówki ochrony zdrowia, Poradnia Leczenia Uzależnień.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 – Rozbudowa systemu edukacyjno-profilaktycznego dla dzieci i młodzieży z obszaru uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie i finansowanie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.

2	Organizowanie i finansowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
4	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba przeprowadzonych kontroli.
5	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia wolny od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
6	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
7	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA, UG, placówki oświatowe.	NGO, MBP, Świetlice Wiejski.	Środki własne, GKRPA, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 – Profilaktyka zdrowego stylu życia oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także form wsparcia w przypadku problemu uzależnień.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz edukacji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

2	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
3	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
4	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
7	Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.	Liczba działań i inicjatyw podjętych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.
8	Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych w zakresie uzależnień, przemocy i innych problemów społecznych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz. Liczba osób biorących udział w badaniach.
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii.	Liczba inicjatyw, działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA, UG.	NGO, UG, Świetlice Wiejskie, KPP, placówki oświatowe, Poradnia Leczenia Uzależnień, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, środki pozyskane z Unii Europejskiej, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy należy podejmować interwencje socjalne i psychologiczne niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie”¹⁶.

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chodzież na lata 2011-2020 przyjętym uchwałą Rady

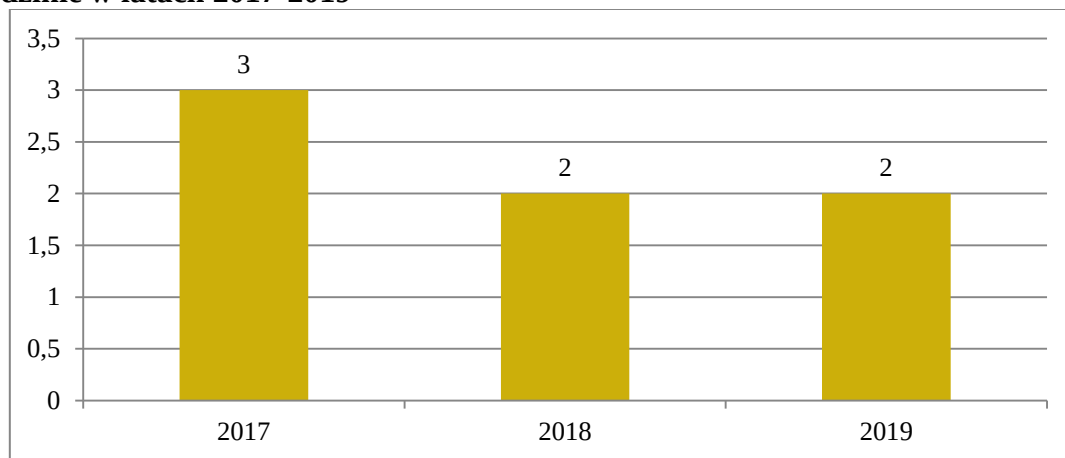
¹⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Gminy Chodzież Nr III/11/11 z dnia 25 marca 2011 roku. Celem głównym Programu jest *przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie*. Osiągnięcie głównego celu będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych:

- Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, adresowanych do różnych grup społecznych.
- Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Dostosowanie zasobów istniejących na terenie gminy Chodzież do systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy.
- Zintegrowanie środowisk i skoordynowanie działań lokalnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹⁷.

W 2019 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc finansową z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Chodzież otrzymały 2 rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczna jest względnie stała liczba rodzin, które otrzymały taką pomoc i wsparcie z omawianego powodu. W 2018 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc otrzymały również dwie rodziny, natomiast w 2017 roku 3 rodziny. Wnioskować można, że problem przemocy w rodzinie nie jest nasilony.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

¹⁷ Program przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chodzież na lata 2011-2020.

Zespół Interdyscyplinarny w 2019 roku odbył 4 posiedzenia, a w ramach procedury „Niebieskie Karty” zostało zwołanych 115 spotkań grup roboczych. W trakcie posiedzeń Zespół Interdyscyplinarny zajmował się omawianiem bieżących spraw Zespołu, przedstawiał raporty zjawiska przemocy, ustalano tematykę szkoleń, przedstawiano nowe informacje z zakresu zjawiska przemocy.

W 2019 roku do przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 19 formularzy „Niebieska Karta”. Główną instytucją wszczynającą procedurę na przestrzeni analizowanych lat była Komenda Powiatowa Policji w Chodzieży. Następnie w kolejności znajduje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz pracownicy oświaty.

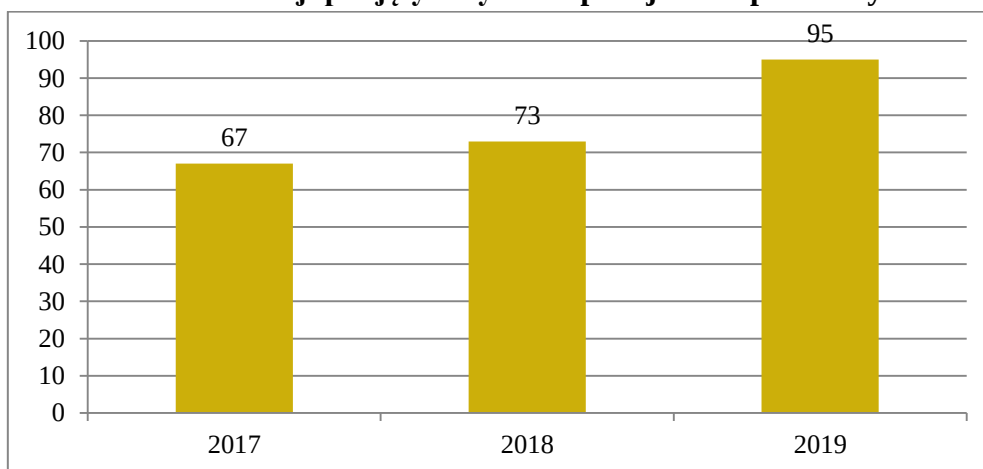
Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w 2019 roku

Wyszczególnienie	2019
liczba formularzy „Niebieska Karta ” wszczynających procedurę	19
Instytucja wszczynająca procedurę: Komenda Powiatowa Policji	11
PCPR	1
GOPS	5
Przedstawiciele oświaty	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2019

Z informacji Komendy Powiatowej Policji w gminie Chodzież wynika, że w 2019 roku odnotowano 95 wezwań i interwencji spowodowanych podejrzeniem przemocy domowej to aż o 28 więcej niż w 2017 roku oraz o 22 więcej niż w 2018 roku.

Wykres 23. Liczba interwencji podjętych tytułem podejrzenia przemocy w rodzinie

Źródło: dane udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w gminie Chodzież

W strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej.

W porównaniu do lat poprzednich spadła liczba osób zarówno stosujących jak i doznających przemocy w rodzinie.

Tabela 23. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w gminie Chodzież w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osoby doznające przemocy w rodzinie	6	8	2
osoby stosujące przemoc w rodzinie	6	10	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 ZA 2017, 2018 i 2019 rok

W zakresie poszerzania wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, partnerzy oraz realizatorzy *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* organizowali lub współorganizowali konkursy, kampanie społeczne, akcje edukacyjne, które zostały przedstawione poniżej:

- wdrażanie do szkolnych programów wychowawczych zagadnień związanych z rozpoznawaniem przemocy w rodzinie (prelekcje, pogadanki) – za realizację odpowiedzialni są dyrektorzy szkół a programy obejmują wszystkich uczniów w szkole,
- wdrażanie do świetlic wiejskich z programem profilaktycznym zagadnień związanych z rozpoznawaniem przemocy w rodzinie (prelekcje, pogadanki) – za realizację odpowiedzialni są wychowawcy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz przeprowadzonych badań, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowania zjawiska przemocy domowej,
- zwiększona ilość interwencji wynikająca z podejrzenia przemocy domowej.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Przeciwdziałania przemocy w rodzinie” są:

- wspieranie rodziny – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny,

oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniając na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie,

- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie,
- ubóstwo oraz promocja zatrudnienia – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie,
- edukacja – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia,
- ochrona zdrowia – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - Rozbudowa systemu edukacyjno-profilaktycznego z zakresu zjawiska przemocy, a także poziomu reakcji mieszkańców na obserwowany problem.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleniach.
2	Organizacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
4	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
7	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
8	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy, dostępnych form wsparcia, instytucji i podmiotów świadczących usługi na rzecz dobra dziecka i rodziny.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GKRPA, GOPS, GZI.	NGO, GKRPA, UG, KPP, MBP, placówki oświatowe, Świetlice Wiejskie.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 – Podniesienie skuteczności działań zapewniających pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.
3	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
4	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
6	Motywowanie osób stosujących przemoc do zaprzestania stosowania przemocy oraz informowanie o konsekwencjach prawnych tego zachowania.	Liczba działań podjętych w celu motywowania osób stosujących przemoc oraz informowania ich o konsekwencjach prawnych.
7	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
8	Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba nauczycieli i wychowawców biorących udział w szkoleniach, warsztatach w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG, Zespół Interdyscyplinary.	KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO, GKRPA, PCPR, Sąd Rejonowy, PIK.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

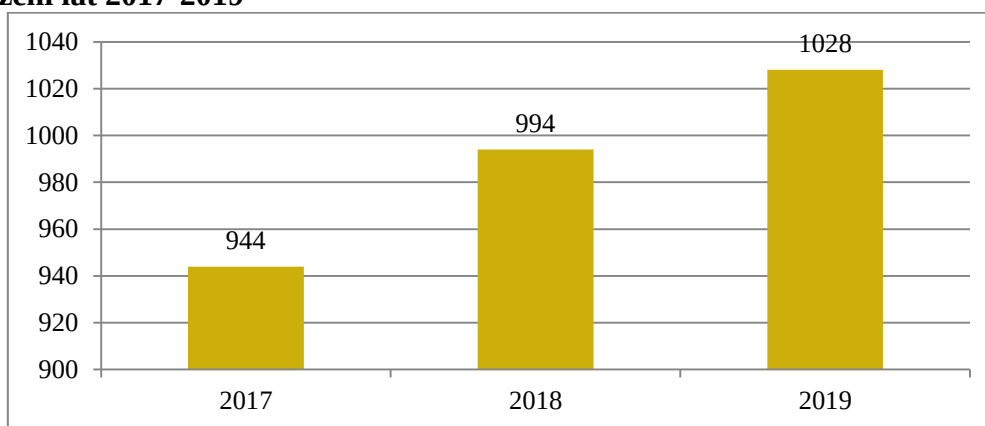
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem.

Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji ogólnej. Zjawisko nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 16,8% wszystkich mieszkańców Gminy. W porównaniu do roku 2017 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrósł o 8,17 pp.

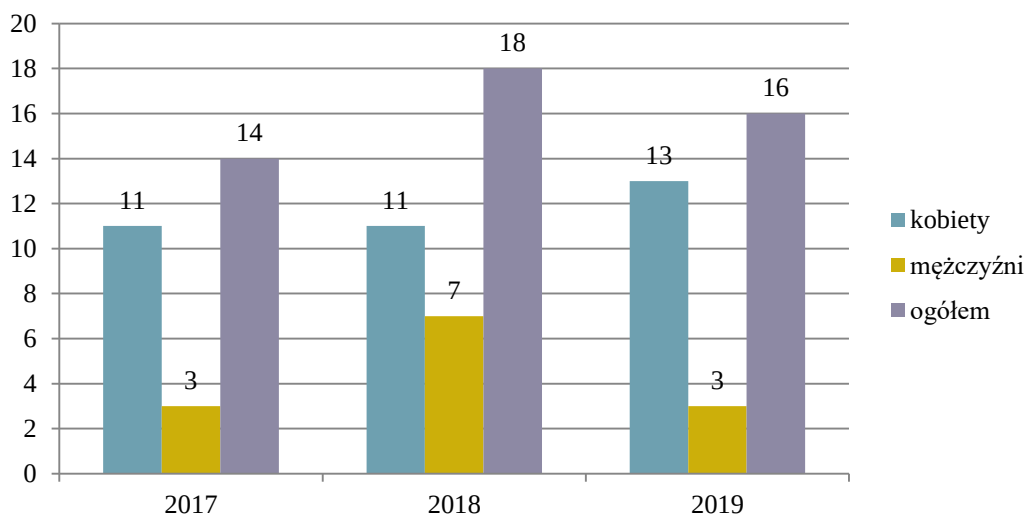
Wykres 24. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w 2019 roku wyniosła 16 osób. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety 81,2% (13 osób), natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn było 3 (18,7%). Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystająca z pomocy społecznej w porównaniu do roku 2018 uległa zmniejszeniu o 2 osoby.

Wykres 25. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. W pierwszej kolejności taką opiekę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa powinna zapewnić rodzina. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny

bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby tam przebywającej.

Dom Pomocy Społecznej dostępny dla mieszkańców gminy Chodzież znajduje się na ul. Ujskiej 47 w Chodzieży. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił wzrost kosztów za pobyt w Domu Pomocy Społecznej. Natomiast liczba osób utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 24. Odpłatność gminy Chodzież za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	5	6	6
kwota świadczeń (zł)	90 696	139 290	174 325

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Klub Seniora w Milczu realizowany był w ramach projektu pn. „Chcę, więc mogę – wsparcie osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych z Gminy wiejskiej Chodzież” dofinansowanego ze środków EFS w ramach WRPO na lata 2014-2020. Z oferty Klubu Seniora skorzystało 60 mieszkańców Gminy. W ramach działań Klubu odbywały się m.in. warsztaty zajęciowe rozwijające umiejętności i zainteresowania oraz gimnastyka rekreacyjna. Członkowie Klubu wzięli udział w poniższych wydarzeniach:

- „Smaki Regionów” 29 września 2018r. na Targach Poznańskich,
- operetka „Paryski Romans” 30 listopada 2018r. w Białosławiu,
- spektakl „EVITA” 29 marca 2019r. w Teatrze Muzycznym w Poznaniu,
- komedia spektakl „Między łóżkami” 10 maja 2019 r. - Kino Teatr Apollo w Poznaniu.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej

sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy,

- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współudziale z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług,
- zdrowie – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej,
- wspieranie rodziny – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba uczestników zajęć edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych promujących zdrowy i aktywny styl życia osób starszych.	Liczba osób starszych uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie i rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba dostępnych miejsc, w których prowadzone są różnorodne aktywności wspierające seniorów.
4	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba osób biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
5	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.

7	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
8	Organizacja działalności Klubu Seniora	Liczba uczestników Klubu Seniora

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, MBP, placówki oświatowe, Świetlice Wiejskie.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

CEL OPERACYJNY NR 2 – Tworzenie przestrzeni do aktywnego funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
2	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
3	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
5	Finansowanie pobytu w Domu Pomocy Społecznej.	Liczba dofinansowań do pobytu w Domu Pomocy Społecznej.
6	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.	Liczba dostępnych miejsc dla osób starszych w Dziennym Domu Pobytu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG	GKRPA, NGO, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

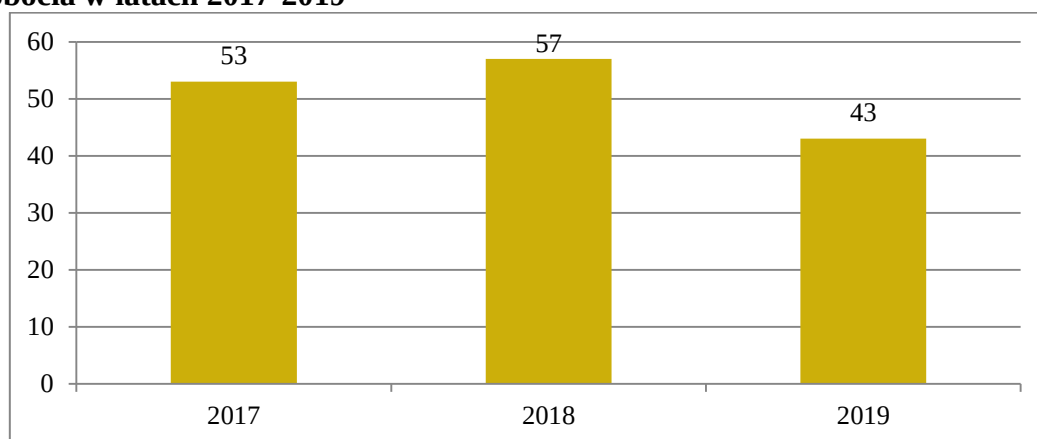
1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 43. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć niewielką tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy między innymi to, że bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia w 2019 roku, znalazło się na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

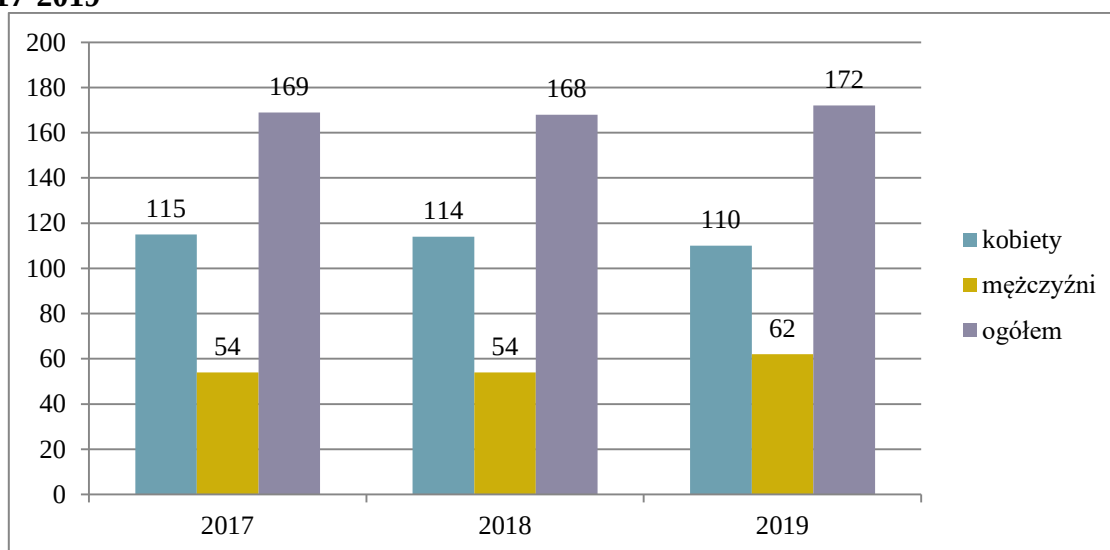
Wykres 26. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Liczba bezrobotnych mieszkańców pod koniec 2019 roku wyniosła 172 osoby. Z liczby tej 64% bezrobotnych to kobiety (110 osób), natomiast 36% to mężczyźni (62 osoby). W porównaniu do danych z lat wcześniejszych liczba osób bezrobotnych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres 27. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Chodzież w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Spośród wszystkich osób bezrobotnych w 2019 roku 71 osób miało prawo do zasiłku, w tym 36 kobiet i 35 mężczyzn. Stanowili oni 9,6% wszystkich osób bezrobotnych. W 2018 roku odsetek osób z prawem do zasiłku wynosił 13,1% (97 osób), natomiast w 2017 roku – 10,5% (84 osoby).

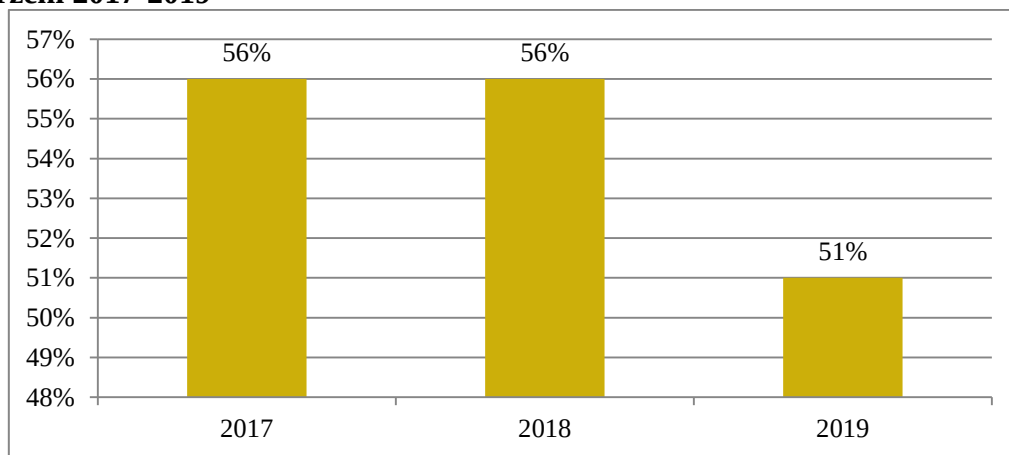
Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, oprócz określenia profilu pomocy i przygotowania indywidualnego planu działania, mogą uzyskać również status osoby

będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoba w szczególnej sytuacji na rynku pracy, to:

- bezrobotny do 30 roku życia,
- bezrobotny długotrwale,
- bezrobotny powyżej 50 roku życia,
- bezrobotny korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- bezrobotny posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotny niepełnosprawny.

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W latach 2017-2019 obserwujemy jego spadek, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku, utrzymuje się na przestrzeni lat na stosunkowo wysokim poziomie.

Wykres 28. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki poziom wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne,

- utrzymujący się znaczny udział osób bez kwalifikacji zawodowych oraz doświadczenia zawodowego w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Promocji zatrudnienia, reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- wspieranie rodziny – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- ubóstwo – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- wsparcie osób niepełnosprawnych – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- zdrowie psychiczne – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- edukacja – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Minimalizacja skutków bezrobocia oraz aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
4	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
5	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców Gminy.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
6	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	PUP, UG, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

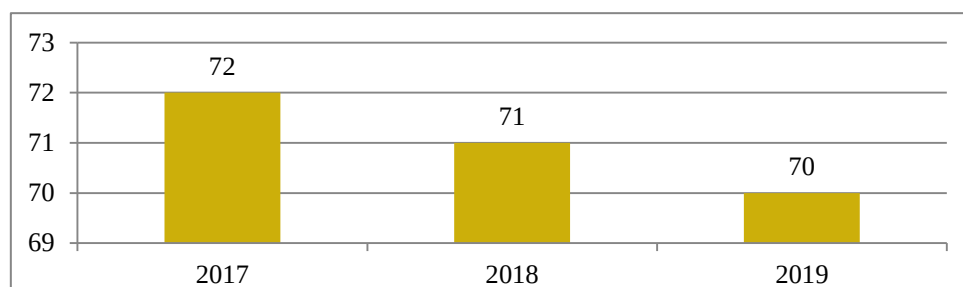
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również

porównanie dynamiki zachodzących procesów na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących gminę Chodzież, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019 utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 72 rodziny, w 2018 – 71, natomiast w 2019 roku -70.

Wykres 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 27 osób na łączną kwotę 155 412 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zasiłków stałych utrzymywała się na podobnym poziomie. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 44 – co oznacza spadek o 16 osób w porównaniu do roku 2018 oraz wzrost o 8 osób w stosunku do roku 2017. Na zasiłki okresowe w 2019 roku wydatkowano kwotę 60 157 zł – to o 4,9% mniej niż w 2017 roku. Zasiłki celowe w 2019 roku pobierało 89 osób – zauważalny jest niewielki spadek w stosunku do lat ubiegłych. Przyznano ich o 7,3% mniej niż w roku 2017 oraz w roku 2018. Na zasiłki celowe w 2019 roku wydatkowano kwotę 96 691 zł – to o 21% więcej, niż w 2017 roku.

Tabela 25. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

Wyszczególnienie		2017	2018	2019
ZASIŁEK OKRESOWY	liczba osób	52	60	44
	kwota świadczeń (zł)	63 291	53 138	60 157
ZASIŁEK STAŁY	liczba osób	23	26	27
	kwota świadczeń (zł)	131 137	124 076	155 412
ZASIŁEK CELOWY	liczba osób	96	96	89
	kwota świadczeń (zł)	76 360	101 085	96 691

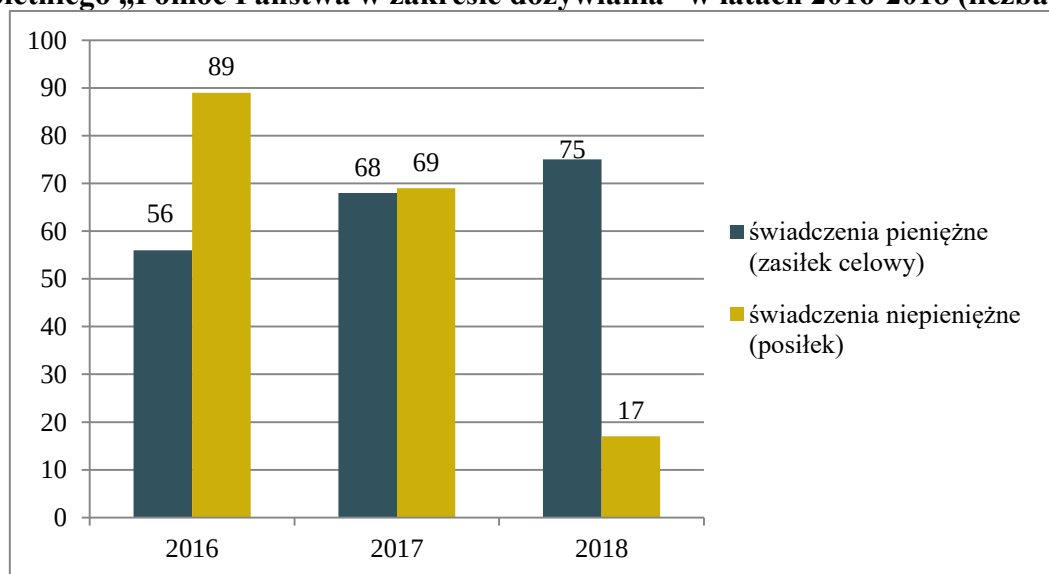
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Mieszkańcy gminy Chodzież do 2018 roku korzystali z programu finansowego w zakresie dożywiania – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁸.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 75 mieszkańców to osoby, którym przyznano je w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 17 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku uległa zmniejszeniu, natomiast w przypadku zasiłku celowego zauważalny jest wzrost przyznanych świadczeń.

Wykres 30. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

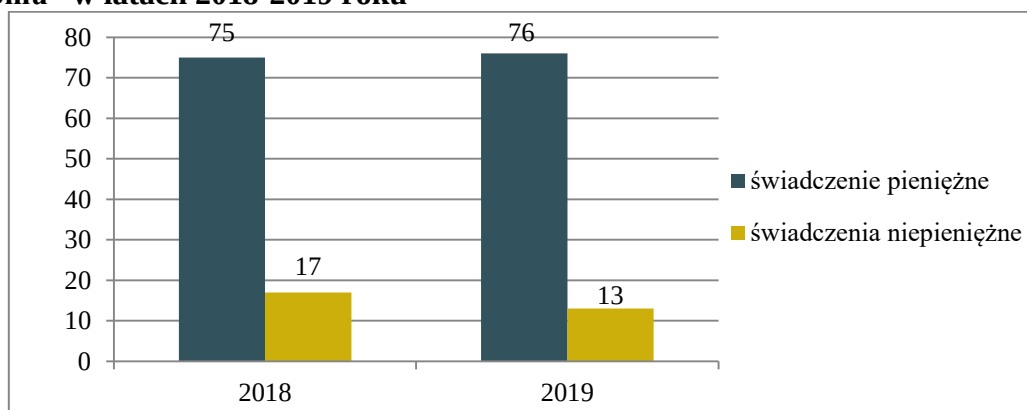

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 i 2017 rok

¹⁸ www.gov.pl/web/rodzina

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 76 osobom, tj. o jednej mniej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 13 osób, czyli o 4 osoby mniej niż w roku 2018.

Wykres 31. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Chodzież na wyższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego powiatu. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców Gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Chodzież wynosi on -0,45, natomiast na terenie powiatu -0,76.

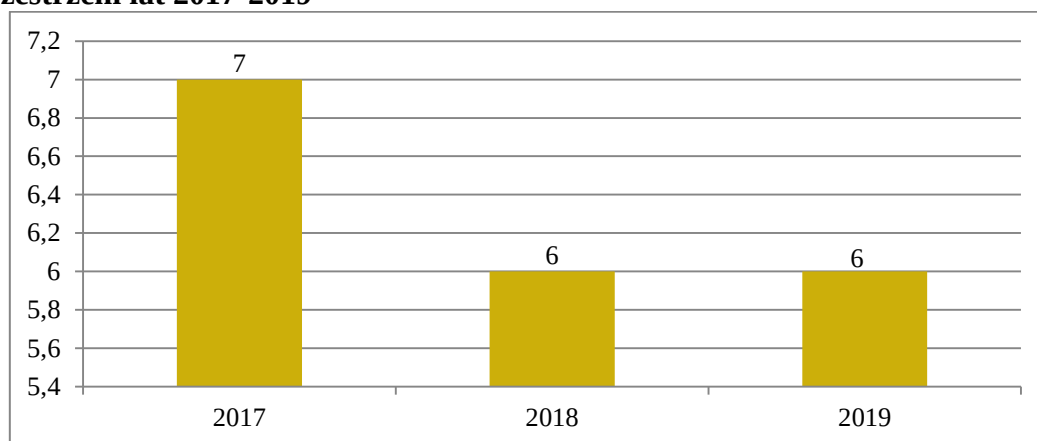
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Chodzież, powiecie chodzieskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 6 rodzin, w roku poprzednim – 6 rodzin, natomiast w 2017 roku – 7 rodziny. Powyższe dane wskazują na niewielki spadek liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności w porównaniu do poprzednich lat.

Wykres 32. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Chodzież osobom zagrożonym bezdomnością, bądź bezdomnym udziela pomocy w formie schronienia oraz wsparcia rzeczowego. W 2019 roku GOPS udzielił schronienia dla 5 osób na łączną kwotę 19 114 zł. W 2018 przyznano je 6 osobom, natomiast w 2017 roku – 5 osobom, zatem zauważalne jest, iż liczba osób, którym przyznawane jest schronienie utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 26. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	5	6	5
kwota świadczeń (zł)	13 681	33 616	19 114

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- wzrost liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- bezrobocie – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych,
- niepełnosprawność – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem,
- wiek – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych,
- wykształcenie – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Tworzenie optymalnych warunków ułatwiających aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także zwiększenie dostępności do różnorodnych form wsparcia.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
3	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
	Inicjowanie współpracy pomiędzy	Liczba działań inicjujących współpracę

4	instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.
5	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, PUP, UG, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

CEL OPERACYJNY NR 2 – Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz skutecznej pomocy ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc
5	Współpraca z podmiotami na rzecz poprawy sytuacji rodziny.	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

CEL OPERACYJNY NR 3 – Udzielenie pomocy i organizowanie wsparcia osobom bezdomnym, a także wdrożenie działań zapewniających podnoszenie jakości systemu pomocy osobom bezdomnym.

Lp.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Gminie oraz sytuacje osób bezdomnych.
4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.	Liczba osób, którzy uzyskali schronienie.
7	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.
8	Upowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących instytucji udzielających pomocy osobom bezdomnym.	Liczba upowszechnionych informacji.
9	Monitorowanie miejsc przebywania osób bezdomnych, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym.	Liczba przeprowadzonych monitoringów.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki pozyskane z Unii Europejskiej.

1.9. REWITALIZACJA SPOŁECZNA

Gmina Chodzież realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023* zatwierdzony uchwałą Nr XLI/315/2017 Rady Gminy Chodzież z dnia 28 grudnia 2017 roku stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji:

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” - ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2020 r. poz. 802 z późn. zm.)

Obszar rewitalizacji to teren, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Pod pojęciem rewitalizacji społecznej rozumie się „wieloletni proces podejmowania spójnych, zintegrowanych działań, związanych z zatrzymaniem rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałaniem patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz poprawą bezpieczeństwa, inicjowany i koordynowany przez samorząd gminy i/lub jego jednostki organizacyjne w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów miast i gmin”¹⁹.

Według Programu Rewitalizacji Gmina od lat zмага się z nierównomiernym rozwojem, występującym równolegle w kilku wymiarach:

- starzenie się społeczności,
- spadek liczby urodzeń spowodowany spadkiem dzietności kobiet,
- wysoki udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych,
- niskie wykształcenie mieszkańców Gminy,
- duża liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających odnowy,

¹⁹ Pilotażowe programy rewitalizacji społecznej realizowane w partnerstwach lokalnych. Dokumentacja konkursowa, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji to ożywienie obszarów kryzysowych Oleśnicy II i Pietronki w poniższych sferach:

- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej,
- funkcjonalno-przestrzennej,
- technicznej.

W ramach Programu Rewitalizacji wizja wyprowadzenia ze stanu kryzysowego będzie realizowana poprzez wdrożenie 2 celów szczegółowych:

1. Poprawa poziomu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
2. Podnoszenie jakości i przestrzeni publicznej oraz atrakcyjności terenów objętych rewitalizacją życia.²⁰

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, a co za tym idzie zagrożenie wykluczeniem społecznym osób starszych,
- zjawisko wykluczenia społecznego.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

²⁰ Program Rewitalizacji Gminy Chodzież 2017-2023

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Organizacja wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji oraz wydarzeń promujących obszar jako miejsce atrakcyjne turystycznie.	Liczba zorganizowanych wydarzeń. Liczba osób biorących udział w wydarzeniach.
2	Promocja zdrowia i aktywnych form wypoczynku.	Liczba przeprowadzonych działań mających na celu promocję zdrowia.
3	Przełamywanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.	Liczba usuniętych barier architektonicznych.
4	Integracja i aktywizacja seniorów na obszarach rewitalizacji.	Liczba organizowanych działań na rzecz seniorów.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, GOPS.	NGO, BPM, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

1.10. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego w gminie realizowane są przez Komendę Powiatową Policji w Chodzieży.

W 2019 roku w gminie Chodzież szacunkowo stwierdzono 105 przestępstw (w oparciu o dane powiatowe).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie w 2019 roku wynosił 86%. Wskaźnik ten jest znacznie większy w stosunku do województwa oraz całego kraju²¹.

Obszary problemowe

²¹ <https://www.polskawliczbach.pl>

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ze względu na brak skonkretyzowanych obszarów problemowych, zaleca się działania profilaktyczne, wychowawcze, edukacyjne oraz informacyjne.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Przestępczość” są:

- bezrobocie i ubóstwo – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;
- wspieranie rodziny – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- przemoc – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- uzależnienia – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 – Podniesienie poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy.

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Liczba mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar Gminy objęty monitoringiem wizyjnym.

5	Publikacja materiałów informacyjno- edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
---	--	--

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, KPP.	NGO, OPS, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu Strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

**GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE
W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:**

MOCNE STRONY

- Duże przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 1000 osób.
- Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
- Dodatni przyrost naturalny.
- Dodatnie saldo migracji.
- Wzrost liczby ludności.
- Spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

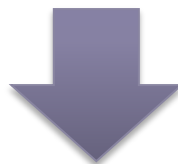
SŁABE STRONY

- Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
- Wzrost liczby sprzedanego alkoholu na terenie Gminy.
- Wzrost liczby rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Wzrost liczby interwencji podjętych tytułem podejrzenia przemocy w rodzinie.
- Brak działającej grupy AA.

- Spadek liczby rodzin, u których występuje przemoc domowa.
- Spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej.
- Dostępność szlaków komunikacyjnych.
- Różnorodna oferta kulturalna skierowana do mieszkańców w ramach Młodzieżowego Domu Kultury.
- Liczne atrakcje turystyczne Gminy.
- Funkcjonowanie Miejskiej Biblioteki Publicznej
- Funkcjonowanie Klubu Seniora.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
- Stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna na wszystkich poziomach kształcenia.
- Prowadzone liczne programy profilaktyczne i projekty w szkołach na terenie Gminy.
- Funkcjonujące na terenie Gminy kluby, stowarzyszenia sportowe oraz organizacje pozarządowe.
- Sprawny system pomocy społecznej.
- Liczne projekty na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych.
- Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Asystenta rodziny, Świetlic Wiejskich, Wiejskich Klubów Kultury.
- Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

- Brak funkcjonujących rodzin wspierających.
- Rozproszenie sołectw.

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy. – Aktywizacja społeczna mieszkańców. – Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. – Wzrost aktywności i integracji osób starszych. – Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. – Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach wspierania zatrudnienia. – Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień. – Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.	– Starzejące się społeczeństwo. – Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób. – Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych. – Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego. – Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych. – Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. – Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. – Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Chodzież została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Chodzież dąży do poprawy poziomu i standardu życia swoich mieszkańców. Dobra lokalizacja daje możliwość rozwoju dużych jak i mniejszych przedsiębiorstw. Gmina swoje działania kieruje zarówno do rodzin oraz grup funkcjonujących w sposób prawidłowych, a także tych z dysfunkcjami. Dzięki współpracy z organami administracji publicznej oraz organizacjami publicznymi jest w stanie zapobiegać i rozwiązywać problemy społeczne z różnych obszarów. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież jest prowadzenie stałej współpracy z innymi organami administracji rządowej i pozarządowej, w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz innych, zróżnicowanych problemów społecznych.

4. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż tylko jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami,
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji,
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia,
- wzrost atrakcyjności gminy Chodzież jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia,
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego,
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej,
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenie koordynatora, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznaczonym przez Wójta Gminy Chodzież jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Chodzież.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Chodzież na czele z Wójtem, pracownikami UG i jednostek podległych.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania Wójtowi gminy Chodzież. Po uchwaleniu go przez Radę Gminy zostanie umieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy.

6. ADRESACI STRATEGII

Adresatami działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Chodzież na lata 2020-2029 są wszyscy mieszkańcy gminy Chodzież ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym lub innymi trudnościami. Strategia kierowana jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

7. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Komendy Powiatowej Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę

realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez GOPS przy ścisłej współpracy z gminą Chodzież. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

8. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów Strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań Strategii oraz rozwiązywanie problemów.

8.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałości i spójności.

8.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstotliwości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi,
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług),
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

8.4. OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2030 roku ewaluacji końcowej, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

9. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chodzież jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego

uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskie działania instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Chodzież i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,

- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gmina – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Chodzież, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Dane z Policji.
2. Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Chodzież na 2020 rok.
4. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chodzież na lata 2014-2020.
5. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 w Gminie Chodzież.
6. Gminny Programu Rewitalizacji dla gminy Chodzież na lata 2017-2023.
7. www.gov.pl/we/rodzina
8. <http://edziennik.poznan.uw.gov.pl/>
9. <http://spolesnica.gminachodziej.pl/>
10. <http://www.dpschodziej.pl/>
11. <http://www.spstrzelce.erydan.net/>
12. <https://bdl.stat.gov.pl/>
13. <https://biblioteka-chodziej.pl/>
14. <https://bip.gminachodziej.pl/>
15. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Chodzie%C5%BC_\(gmina_wiejska\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Chodzie%C5%BC_(gmina_wiejska)),
16. <https://spzacharzyn.edupage.org/>
17. <https://www.gminachodziej.pl/>
18. <https://www.polskawliczbach.pl/>
19. <https://www.zspstrozewo.pl/>
i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok.
20. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
21. Narodowy Spis Powszechny 2011.
22. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
23. Oniszczyk J. (red.) Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008 r.
24. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chodzież na lata 2011-2020.
25. Programu Współpracy Gminy Chodzież z organizacjami pozarządowymi na 2020 r.
26. Pilotażowe programy rewitalizacji społecznej realizowane w partnerstwach lokalnych. Dokumentacja konkursowa, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

27. Raport o stanie Gminy Chodzież za rok 2019.
28. <https://rejestr.io/>
29. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok.
30. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2019.
31. Sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chodzież na lata 2011-2020.
32. Staręga-Piasek J., Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
33. Statystyczne Vademecum Samorządowca.
34. Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2016-2025.
35. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
36. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
37. Yaziji M., Doh J. Organizacje pozarządowe a korporacje, PWN, Warszawa 2011 r.
za rok 2019

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy Chodzież na tle powiatu chodzieskiego.....	14
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Chodzież według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	19
Rysunek 3. Wartość sprzedanego alkoholu na gminy Chodzież w latach 2017-2019	59
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Chodzież, powiecie chodzieskim oraz województwie wielkopolskim w 2019 roku	83

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Chodzież z podziałem na płeć w latach 2017-2019	15
Tabela 2. Liczba zawartych małżeństw w latach 2017-2019	15
Tabela 3. Przyrost naturalny gminy Chodzież w latach 2017-2019.....	16
Tabela 4. Migracje na pobyt stały według typu i kierunku w gminie Chodzież na przestrzeni lat 2017-2019.....	16
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Chodzież (stan na koniec 2019 roku)	18
Tabela 6. Liczba osób według ekonomicznych grup wieku w latach 2017-2019	21
Tabela 7. Liczba osób pracujących w gminie Chodzież z podziałem na płeć w latach 2017-2019	22
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie Chodzież w latach 2016-2018.....	26
Tabela 9. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy Chodzież	31
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w podziale na płeć	34
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019	35
Tabela 12. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w gminie Chodzież latach 2017-2019	35
Tabela 13. Powody udzielania świadczeń w latach 2017-2019 roku – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	35
Tabela 14. Liczba osób i osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w latach 2017-2019	36
Tabela 15. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku.....	40
Tabela 16. Liczba rodzin oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2019 (dane za 2019 rok dotyczą okresu od stycznia do czerwca).....	41
Tabela 17. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2017-2019.....	43

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka w latach 2017-2019	49
Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	49
Tabela 20. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia w latach 2017-2019.....	50
Tabela 21. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	50
Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w 2019 roku	66
Tabela 24. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w gminie Chodzież w latach 2017-2019	67
Tabela 25. Odpłatność gminy Chodzież za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	73
Tabela 26. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019	81
Tabela 27. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2017-2019	84

Spis wykresów:

Wykres 1. Stan cywilny mieszkańców gminy Chodzież.....	16
Wykres 2. Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Chodzież w latach	17
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2017-2019	17
Wykres 4. Dochody i wydatki gminy Chodzież ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)..	20
Wykres 5. Dochody i wydatki gminy Chodzież na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	21
Wykres 6. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Chodzież zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019 (w procentach)	22
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Chodzież.....	23
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Chodzieży w podziale na płeć	24
Wykres 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu gminy Chodzież, powiatu chodzieskiego i województwa wielkopolskiego	25
Wykres 10. Wydatki gminy Chodzież na oświatę i wychowanie w latach 2017-2019.....	26
Wykres 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Chodzież w latach 2017-2019	33
Wykres 12. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019.....	33
Wykres 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019.....	34
Wykres 14. Wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2017-2019.....	37

Wykres 15. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2017-2019.....	40
Wykres 16. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2019	42
Wykres 17. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019	42
Wykres 18. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	43
Wykres 19. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	49
Wykres 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019.....	57
Wykres 21. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Chodzież na przestrzeni lat 2017-2019.....	59
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej z powodu przemocy w rodzinie w latach 2017-2019	65
Wykres 23. Liczba interwencji podjętych tytułem podejrzenia przemocy w rodzinie.....	66
Wykres 24. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019.....	72
Wykres 25. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019.....	72
Wykres 26. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.....	77
Wykres 27. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Chodzież w latach 2017-2019.	77
Wykres 28. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019	78
Wykres 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019.....	81
Wykres 30. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)	82
Wykres 31. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2019 roku.....	83
Wykres 32. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019.....	84